דיא כלה פון מאראקא

אדער

דיא פיינדליכע ברידער

דאס איזט איינע גישיכטע וואס האט זיך גיטראפין
בייא דיא פרייע מאראקאנישע יודין וואס וואוינען
דארט לעבין דער מדבר זאהרא ; דיזע גישיכטע איז
שרעקליך ; אונ הערליך ; זיא איז צימליך אונ זים ;
אונ אויך וואר אונ גיוויס ; אונ אזו וואונדערליך שיין ;
דאש יעדעם הערץ וועט דער פון וויא וואסער צוא
גיין ; דען זיא וועט ווערין גירירט ; פון דעם וואש
האט דארט פאסירט :

ווילנא

בדפוס ר' יוסף ראובן בר' מנחם מן ראם

שנת תרכ"ח לפ"ק

ДИ КАЛА ФОНЪ МАРОКО ОДЕРЪ
ДИ ФЕЙНДЛИХЕ БРИДЕРЪ,

т. е.

Марокканская невѣста или Враждебные братья.

ВИЛЬНА. Въ типографіи Р. М. Ромма. 1868 г.
На жмудскомъ переулкѣ въ собственныхъ
домахъ подъ №№ 327 и 328.

1/68280

זה כארבעים וחמש שנה) עס וועט זיין איין ערך פון איאר פינף אונ פערציג דאש עס האט זיך גיהערט אין גאנץ אייראפא דאש עס גייט איין אידעשער מלכות מיט זייער פיל חיל אונ איז זייער מצליח אין זייגע מלחמות וואש ער האלט מיט דיא ווילדע אומות פון אפריקא · דיזע שמועה וואר גידרוקט דאן אין אלע צייטונגען אונ ביזונדר אין דיא האמבורגער · אונ עס האט מרעיש גיוועזן אלע לענדער · אזוי וויט דאס עס האט גימאכט איין גרויסין איינדרוק אויף דיא גרוישע בערזען · אונ דער קרעדיט האט דורך דעם זייער שטארק גיליטין · נון האבין דאן אמייל אין דעם גיגלייבט אונ אמייל האבין עס גיהאלטין נור פאר איין אויס גידיינטקע זאך (קאזאלע) וואס דיא צייטונג שרייבער האבין עס זעלבסט אויס גיטראכט אום זיך צוא לוסטיג מאכין איבער אידין · ליגנער האבין דאן גיהאט פרנסה איבער דעם האלדז · אונ האבין דער צײלט גוזמות אונ נפלאות גאר אן אשיעור אונ אן איין ערך · אונ ווייל דיא פערפאסער (מחברים) פון אזעלכע נייעקייטין וואדען איבער הויפט ליידיג גייער · קלויזנער-מלמדים וואס כלארען זיך שטענדיג אין פאנטאפיל האט מען עס דאמאלס אנאמען גיגעבין, פאנטאפלאנגע נאזעטע, עס ווארין אנדערע אזו וויט פאר קאכט אין דעם אונ אזו ווייט גיגלויבט · דאש זייא האבין פאר לאזין זייערע גישעפטין · אונ פלעגין קוים דער לעבין אנייעם פאצטאג אום צוא הערין וואש דיא נייע צייטונג שרייבט · אונ ווידער וואש מען שרייבט פון אנדערע שטעט וועגין דעם · אונ וויא מיר ווייסין דאש דער מענטש זעהט אונ הערט אין דער וועלט נור וואש ער וויל זעהען אונ הערין · ווייל דיא וועלט איז נור איין שפיגעל וואש עס שפיגעט

Дозволено Цензурою 12 Іюля 1868, г. Вильна.

זיך אין איר אפ יעדער דמיון (פאנטאזיע) האבן דיזע לייטע אויך אלע טאג גיזעהען אונ גיהערט · נור אזעלכע מופתים אונ ידיעות וואש האט מסבב גיוועזן נור צוא זייער פאנטאזיע · אונ האבן דער ציילט אימער וואונדער · אונ נסים · עטליכע מאל אין דיא זון אונטער גיגאנגען בייא דיא מיט אפאר שטונדין שפעטער אלס בייא יענע וואש האבן אין דיא קאזאלעם נים גיגלויבט · אונ האבן גיזאגט דאש איז נור ווייל דער אידעשער מלכות האלט יעצט מלחמה מיט דיא אומות · שטייט דאהער דיא זון אונ פאר זאמט זיך וויא אין דיא צייטין פון יהושע · ביז ער וועט זיך נוקם זיין אן זיינע שונאים · אונ וויא דער שפריכווארט: <אבי באלאטא אצארט בודזע> דאש הייסט זאל נור זיין אזומפ וועט זיך שוין דארט גיפינען אמייזעל · אזו איז דא אויך גישעהען ביז איין האר · דען צוא דיזער צאווענדע וואש האט מער אלס איינע האלבע וועלט דעם קאפ פאר דרייט · האט זיך גיפונען איין באטריגער איין גיוויסער ריישעסער אידעל · וואש דיא וועלט האט אים גירופין „דער קרימער איד„ אונ האט זיך אויש גיגעבין פאר איין גיזאנדעטען פון דעם אידעשין מלכות צוא גאנץ אראפא · דיזער בעטריגער האט דא אין אונזער שטאט דאמאלס מרעיש עולם גיוועזן · מען האט אים גיהאלטין פאר דעם גרעסטין בעל מופת · אונ מען האט דער ציילט פון אים וואונדער איבער וואונדער · גליקליך ווער יענער וואש האט אים גיזעהען · גיהערט זיינע דבורים · בערירט זיין קלייד · אונ מען איז נאך גילאפין שטייעם וויים · דיא גרוישע רבנים האבן פון אים ניט גיהאלטין דען ער איז גיוועזן באמת אפראסטאק · דאך בייא דעם המון עם וואר ער איין קדוש · ער האט זייא גינומען נאר מיט חסידעשע זאכין · מיט אשארפין קדוש · מיט אהייסין אונ זודיקען דאווינען · קורץ דער פון עם איז פון דיזעם מענטשין צוא שרייבין אונ צוא שרייבין כמה וכמה

ביכער

5

ביכער ○) · אונ ווייל איך איילע מיך צוא דער גישיכטע פון דיא פיינדליכען ברידער · דאהער קען איך דא זאגין פון אים נור דאש ער איז אהעק דער נאך פון היר מיט חרפות וביושים · דען מען האט זיך לסוף ארום גיזעהען דאש ער איז אקל שבקלים · אונ זיינע מאמינים · אטייל האבן אפ גיוויכט דיא וואנצעס · אונ אטייל זיינען פאר קראכין אין דיא מיזעלעכער · אונ האבן ערסט מודה גיוועזן על האמת אלס זייער קדוש האט אן גיהייבין צוא מאכין פאלשע גדאנאסין אונ אנדערע באטריגערייען · אונ האט דורך דעם פאסירט דיא לאנגע שטראזע (דאש הייסט נאך זיביר גיגאנגען) אונ דיא זאך איז צוא וואסער גיווארין (דאש הייסט אויש גילאזין זיך מיט גאר ניסט) :

ובבל אלה) אונ דאך וואר דער יסוד פון דיזער שמועה מעהר וואר אלס ליגין · עס האט ווירקליך אין יענער צייט גישטריטין איין אידעשער אדער איזראעליטעשער נשיא גדען וואש האט אונטער זיך בערך אכט מאל הונדערט טויזינד אראבישע יודין ○○) זייא וואונען דארט אין דיא גרוישע וויסטעניא (מדבר) וואש גרענעצט זיך

NB

○) איך האב דיזען מענטשין באשריבין אין אבאזונדער ווערקיל אונטער דעם טיטיל „דער קרימער איד„ אונ ווייל עס לעבין נאך גרוישע מענטשין וואש ווארין פון זיינע מאמינים וויל איך עס צום דרוק ניט בריינגען :

○○) דאש אלעס האב איך ארויש גינומען מיט אקיצור גדול פון דעם בוך וואש דער שפאניר זעראפין האט ניט לאנג גימאכט איבער מאראקא · אונ איז גיווארין גידרוקט אין מאדריד · דיזע פרייע יודין האלטין אונ ווייסין מער ניט וויא פון תורת משה אליין · אונ זיינען זיך ניט מתחתן מיט דיא ראבינעשע (תורנים רבנים) וואש וואונען דארט אין די שטעט אונ וואס זייען בשפלות גדולה · ווער זייא זיינען · פון וועלכין שבט · אונ וויא אזו זייא קומען אהין · איז ניט דער ארט דא צוא ריידין דער פון ;

Serafin's book on Morocco published in Madrid

זיך מיט דער זאמד וויסטעניא זאהרא · האבין פון אייביג אן
זייער אייגענעם נשיא וואש הייסט איטער נדען · אונ ווערין אן
גירופין איטער דיא פרייע איזראעליטען (ישראלים) · זייא זיינען
אלע גרוישע בעלי מלחמות · דען וויא איין קינד איז נור אלט
צעהען יאר פאר שטייט ער שוין גוט צוא רייטין אונ צוא שיסין ·
זייא לעבין נור פון פיהעצוכט (אנשי מקנה · אדער פון סקאטע
וואדסטווא) אונ ציהען מיט זייערע העדרען (שטאדעם) פון איין
ארט צוא דעם אנדערין ארט · ריידין דיא אראבישע שפראך זייער
ריין · אונ דיא נשיאות איז ביא זייא ערבליך · דאש הייסט זיא
גייט איבער ביא זייא פון פאטער צום זון · דאך אבער ביא
יעדעם מאל ווען עס ווערט ביא זייא אנייער נשיא שיקען זייא
איין פרעזענט דעם קייסר פון מאראקא דאס ער זאל איהם
בעשטעטיגין · אונ דאס איז נור איין בלויזער מנהג פון הקדמוה
דנא · אונ ווייטער האט ער אויף זייא גאר ניט צו שאפין אונ ניט
צו זאגין · אונ אזו האט זיך דארט גיפירט פון אנדרייאנקליגע צייטן
ביז עס האט זיך גיטראפין דיא גישיכטע פון דיא פיינדליכע ברידר
דארט ביא זייא וואס דורך דעם איז גיווארין גרויס מחלוקת צווישי
זייא · דען יעדער ברודער האט גיהאט איין באזונדערין צד פאר
זיך · אונ עס וואר ביא זייא אצייט מיט יארין חרב איש ברעהו
נון האט איין צד גערופין דעם מאראקאנישען סולטאן צוא הילף
אונ דאס ענדעדר פון וואר דאס נאך דעם וויא דיא ביידע ברידעו
זיינען אום גיקומען האט דער מאראקאנישער סולטאן אן גיהייבי
מושל צוא זיין איבער זייא וויא פרעה אמאל איבער דיא יודין אי
מצרים · אונ דאס האט אזו גידויערט אסך מיט יארין ביז אי
דעם יאר אכט הונדערט פופצעהן · האט זיך מתגבר גיוועזן איי 1815
געוויסער יונגער מאן פון דער משפחת הנשיאים וואס ער האט
גיהייסין שמיר · אונ האט געשטריטין מיט דיא מאראקאנער וויא
איין גרויסער העלד · ער האט זייא שטארק גישלאגין עטליכי
מאל אין איינעם יאר האט באפרייעט זיין פאלק וויא גיוועזן · אונ
האט

האט נאך ביא דעם סולטאן אוים גיהייבין מאנכע רעכטין וואש
איז נייטיג צו זייערע ווידע פלעצער · אונ זיינען גיבליבין פרייא
ביז דיזין טאג · נון דיזע מלחמות ווארין דאן דיא וואהרע אורזאכע
פון דער שמועה דאש איין אידעשער מלכות גייט · אונ איצונד
וויל איך אן הייבין צוא דער ציילין דיא גישיכטע פון די פיינדליכע
ברידער : ערסטינס ווייל זיא איז דאך איינע אידעשע גישיכטע ·
אונ צווייטינס איז זיא זייער שיין אונ דער צוא אויך זייער
מוראליש · דאש הייסט מוסרדיק :

זה מאה ועשרים שנה) עס איז שוין אייאר הונדערט אונ
צוואנציג דאש עס האט רעגירט ביא דיא פרייע מאראקאנישע
יודין איין גיוויסער פירסט (נשיא) וואש מען האט איהם גירופין
נדען צאפארי · ער וואר איין מעכטיגער הער · אונ איין בראווער
מאן · אין זיינער צייט פלעגין דיא קאראוואנען (אבאזען) פון
אלערי האנד פעלקער דורך רייזין דורך זיין לאנד זייער רוהיג אונ
פרידליך · אונ האט ביא קיינעם קיין פרין גינומען (קאנטרעבוציע) ·
אויך האט ער פאר באטין דעם שקלאווין האנדעל ביא זיך אין
זיין רעגירונג · אונ וואר גינעדיג צוא יעדין מענטשין · דען ער
פלעגט זיך ניט ארין מישין מיט דעם שווערד אין אפרעמדע
מחלוקתו וואש עס פלעגט זיך צוא מאכין צווישין דיא אראבישע
שטעמע (שבטים) אונ צוא נעמען געלט דער פאר וויא דיא
פריהערע נשיאים פלעגין עס צוא טאן · נאר ער פלעגט זיך נור
ארין מישען מיט זיינע פרידליכע אונ פריינדליכע ווערטער אונ
פלעגט צוא מאכין צווישין זייא איין אייביגין פרידען אויש הויכע
פריינדשאפט · נון וואר ער גיליבט · גישעצט אונ גיערט פון
יעדערין דאש מען האט איהם גירופין פרידענס פירסט (שר שלום) ·
אונ דאך מאכענד שלום אין זיין גאנצעם לאנד אונ ארום זיך וואר
דער גרעסטער אום שלום ביא איהם אין שטוב · דען ער האט
מער ניט וויא צווייא זין גיהאט · אהוד אונ עשהאל אצווילונג ·
ביידע בליהענד אונ שיין וויא דער מארגען שטערין גוט פאר
אל עמען

אלטען וויא דער פאטער זעלבסט אונ צווישן זיך וואָרין זייא דיא גרעסטע שונאים ・ דען יעדער פון זייא האט זיך גירעכינט פאר דעם כבוד אונ האט גיוואלט אונ גיהאפט צוא ווערין אמאל דער נשיא ・ אונ אזו אויך וואש איינעם איז גאר גיפעלין ・ האט שוין דער אנדערער אויך דער צוא לוסט באקומען ・ דאהער פלעגט שוין אין יעדין טאג זיין איינע באזונדערע אורזאכע (סבה) פאר וואש זיך צוא צאנקען אונ צוא קריגין ・ דאך אבער כל זמן דער פאטער האט גילעבט האבין זייא ניט גיטארט נעכטיגן אונטער איין דאך ・ האבין ניט גיטארט צוא זיין איינער צוא דעם אנדערין גיוואפינט ・ דורך דעם אבער האט זיך דער גלוט פון זייער האס ניט איין גילאסין ・ דען קוים איז דער פאטער גישטארבין אונ זייא ווארין אלט דאן צוא צווייא אונ צוואנציג יאר ・ האבן זיך דיא שנאה ארויש גיכאפט וויא דיא איין גיפרעסטע פלאמע דורך איין פלעצליך גיעפענטין קוימען ・ יעדער פון זייא ביידין האט באקומען איין פארטייא וואש האט גיהאלטין פאר איהם ・ אונ אזו איז גיווארין דאש גאנצע לאנד גיטיילט אין צווייא צדדים אונ עס איז פאר גאסין גיווארין בלוט טייכין וויים :

ואביהם) אונ זייער פאטער וואש ער האט פאר אויש גיזעהען דאש נאך זיין טויט קען דא אין לאנד גרוישע אום רוהיקייטין ווערין ・ האט ער גילאזין צוואה דאש כל זמן זיין ווייב צפורה וואש זיא איז זייער מוטער וועט לעבין זאל זיא רעגירין ・ אונ דער נאך פאר איר טויט וועמען זיא וועט נור אויש ווילין דער זאל בלייבין דער נשיא ・ ער האט עס אזו גיטאן דאמיט דיא מוטער זאל נאך גינוג צייט האבין זייא צוא פאר איינען ・ דען דער שפריכווארט זאגט צייט גיוואונען ・ איז אלץ גיוואונען :

ויהי) אונ עש וואר אלס זיא האט זיך אום גיקערט פון איר מאנס באגרעבעניס מיט אלע איהרע שרים (אפיצירין) ・ האט זיא צוא זאמען גירופין צוא זיך אין פאלאץ אלע זקנים אונ ראשים ・ אונ האט צוא זייא אזו גיזאגט ・ עס איז ערשט קוים צעהען טאג

דאס

דאש מיין מאן אייער נשיא איז טויט ・ אונ שוין האט דער שווערד טויזינדע אלמנות אונ יתומים אן גימאכט ・ צייט מיין מאן האט רעגירט ביי איך האט קיין איינציגער טראפין בלוט אונזער ערד בעפייכטעט ・ נון ווארום זאל עס איצונד אנדערש זיין ・ פאלט דער אקס פעלט שוין ניט קיין שוחטים ・ זאל עס נאך אפאר וואכין דויערין וועלין אונזערע שבטים וואס וואָרען ביז אהער אונזערע בעסטע גוטע פריינד ・ ווייל אונזערע אחדות אונ זיינע קלוגהייט האט זייא אין צוים גיהאלטין ・ וועלין זיי איבר אונז איבער פאלין אונ וועלין אונז אויף עסין וויא איין אקס עסט אפ דאש גרינע גראז פון פעלד ・ נון מיינע טייערע לאנדס לייטע גיהארכט אייערע רעגענטין (פירסטין) ・ דען מיך האט מיין מאן בעפוילין איבער איך צוא רעגירין ・ אונ שטעקט אייערע שווערד אין אייערע שיידין ・ פאר גיסט ניט אייער בלוט אומזיסט ・ איך אלס צארטע (ווייבע) מוטער וועל אום פירען אנטקעגין מיינע ביידע זין וואש זייער הארטער פאטער האט עס ניט פאר יאגט ・ ציהעט אין פרידין נאך אייערע הייזער ווידעט אייערע העדרין ・ אונ איך אייער רעגענטין וועל איך מיט מיינע ביידע זין שיצין אונ היטין ・ מעכטיג איז דער שווערד ・ שטארק איז דער בוזין ・ איין פעסטער שילד אבר איז דער פרידען :

הדברים האלה) דיזע רייד האבן זייער שטארק גיווירקט אויף זייערע גימיטער ・ אונ האבין איר צוא גישווארין אייביגע טרייהייט אונ אייביגין פרידין ・ אונ ארין שטעקענדיק די שווערדין אין דיא שיידין טוענדיג א נדר דאס זייא זאלין עש נימער ארויס ציהען מער ניט וויא אנקעגין זאגראניצנעם פיינד ・ זיינען זייא זיך אוועק יעדער בשלום אהיים אונ דאן האט זיא גישיקט נאך איהרע ביידע קינדער אהוד אונ עשהאל אונ האט צו זייא אזו גישפראכין ・

אביכם) אייער פאטער דער מעכטיגער איז שוין טויט ・ דאס לאנד איז גיבליבין וויא איינע העדרע (שטאדע) אין דר וויסטעניא (מדבר) צווישן ווילדע חיות וואס עס ווידעט איר נור איין שוואכע

פרויא

פרויא · אונ דאס בין איך אייערע פארקימערטע מוטער · צוויא טעכטיגע זין האט אייער פאטער גילאזין · יעדער באזונדער פון איך איזט ווירדיג צוא זיין איין לאנד רעגירער · אונ דאך האט ער ניט איינעם פון איך ביידין ווירדיג גיהאלטין דאס ער זאל נאך אים הערשין · דען ווער עם פאר שטייט ניט קיין פרידין · ווערט פון אלע עהרען אוים גנעמידין · דאהער האט ער מיך אייער מוטער גימאכט פאר איינע רעגענטין (פיהרעריןָ) ביז עם ווערט מיר גליקין איך צוא פאר איינען · אדער ביז איך וועל מיינע יארין אויש לעבין · דאמיט איך זאל ניט זעהען פאר מיינעם לעבין וויא אונזער שטאט (שבט) ווערט דורך אייער אונשלום אונטער גיין · דען מיינע רוהע וואר טייער אין זיינע אויגין · נון מיינע טייערע קינדער · פאלגט אייער מוטער וואס ליבט איך מיט גלייכער ליבע שוינט איהרע שמערצין · ער בארעמט איך איבער אייער לאנד · פאר איינגט אייערע קרעפטין בעסער אייער לאנד צוא פערהיטען אלם איר צו פרודארבין זיא גהערט איך ביידין · אונ איהר ביידע גיהערט איהר · איר מוזט זיא שיצען אונ היטין · דאהער ווען נאך איין טראפין בלוט ווערט פאר גאסין ווערין פון אייערע אונטער טאנען · נור צו ליב אייער אונשלום ווערט ער פון איך מיט שווערע צינזין איין גימאנט ווערין · יונגעם בלוט · שפארט אייער גוטם.

וכדברה נתנה את קולה בבכי) אונ ריידענדיק אזו האט זיא זיך שרעקליך פארנאנדער גיוויינט אונ האט זיך גיוואונשין בעסער צו זיין מיט איר מאן אין קבר אלם מיט איהרע קינדער אין גאלדענע פאלאצין צו זיין וואו איינער ווערט אויף לויערין דעם אנדערין צו מארדין אונ צו טויטין :

דיזע רייד פון דער מוטער וואס וואר צו גאסין אין וויינען אונ גידעקט אין טרויער · האט זייער שטארקט גיווירקט אויף ביידע קינדער · זייערע הערצער ווארען גערירט · גרויסע טראפענם טרערין זיינען ארוים גיפאלין פון זייערע אויגין אונ זייערע שווערד זיינען ארוים גיפאלין פון זייערע הענד" פרידע זייא מיט דיר "האט זיך

אפ

אפ גירופין דר אהוד צו דעם עשהאל · פון יעצט אן וויל איך מיט דיר ברידערליך לעבין · אונ פאר געסין אלעם וואש גישעהען ביז אהער ,אונ דאש גלייבין איך אויך, האט אים אפ גיענטפערט זיין ברודער עשהאל · איך בין ניט ווייניגער מענשליך · אונ פריינדליך אלם דוא ביזט · אונ העטע איך גיוואוסט דאש עם קען נור זיין א רייד פון שלום וואלט איך גיוועזין דער ערשטער גיוועזין וואש וואלט דעם פרידין אן גיבאטין ,נון פון היינט אן, האט זיך אפ גירופין אהוד זאלין מיר ביידע אונזער מוטער גיהארכין כל זמן זיא וועט לעבין · ווען מיר האבין זיך ביידע פאר איינט וועלקומיר אונזר לאנד אונ אונזער שטאם שיצין · אונ היילין דיא וואונדין וועלכע מיר האבין איר מיט אונזער אום פרידין ביז אהער גישלאגין · אונ אזו זאל אונז מעהר קיין זאך אין דער וועלט ענטצווייען (אונ איניג מאכין) · מיר וועלין איצונד ביידע גיהארכין אונ פאלגין די מוטר אונ שפעטער ביידע וויא איין גייסט אין צוויא קערפער הערשין אונ רעגירין · דאש מיר זאלין זיין א ביישפיל פון פרידין · ביא דיא אראבער אונ ביא דיא אידין :

ובדברו) אונ אזו ריידענדיק זיינען זייא ארייון גיפאלין איינער דעם אנדערין אין די ארעמס · אונ האבין זיך צו קוסט אונ גוויינט אונ האבין איבער גיבעטין דיא מוטער · אונ זיינען גיפאלין פאר איר אויף דיא קניא אונ האבין איר צו גישווארין אייביגע טרייאשאפט אונ ליבע · נון וואר דיא מוטער העכסט ערפרייט אונ גליקליך · אונ האט גימאכט צוא ליב דעם אגרויסין סאלציים אונ עם וואר ין איין גילאדין דיא גרעסטע לייט · אונ עם וואר דארט פריידין איבער פריידין :

ויהי) אונ עם וואר וויא זייא זיצין-דא צוא זאמען אונ עסין אונ טרינקען אונ ווארין זייער לוסטיג · איז ארייין גיקומען איין האסטיגער קורייער אונ האט אהוד דעם איין גיראכט אין אויער אפאר ווערטער · דאש דיזער יונגער מאן איז גיווארין דורך דעם פלא שמחה אונ גאר לעבעדיג · האט אקום גיטאן דיזעם פעלד

יענער

יענער אונ האט אים דער לאנגט דער צוא נאך אגרוישין בעכער
חויין · אונ וויא נור מען האט אפ גישפייזט · איז ער אהיין צוא
דער מוטער · אונ האט ביא איר גיבעטין ערלויבענים אויף
איינע שטונדין אוועק צוא רייטין מיט דיזעם פעלד יעגער „וואו
הין מיין קינד אזו גישווינד, האט זיך דיא מוטער צוא אים אפ
גירופין · עס איז דאך היינט אונזער ערסטער פריידין טאג · אונ
ווארום זאלשט דוא זיך אזו גיך פון אונז שיידין · אונ ביינעם
ברודער אויש מיידין „ניין מיינע ליבע מוטער, האט זיך דער
אחוד צוא איר אפ גירופין · ניין איך מיין ניט דער מיט מייגעם
ברודער צוא מיידין · ניין · ער בלייבט מיר ליב אויף איבינ
אונ איטער · אונ אונזערע פריינדשאפט ווערט זיך ניט אויש לאזין
קיין מאל אונ נימער · איך שייד מיך איצונד פון אים מיט גרויש
לייד · דאך אבער נור אום צוא קומען צוריק מיט גרויש פרייד ·
דען וויא איך זעה איין איז דיזער טאג באשטימט צוא בלייבין
באריהמט אין אונזער גאנצין לעבין דורך דעם גרוישין שאץ וואש
ער ווערט דיר באלד געבין · דאך אבער וויל איך דיר איצונד
ניט זאגין · ביז איך וועל דיר עס בריינגען צוא טראגין · דען
דורך דעם פאר שווייגין · ווערט דיין פרייד נאך מעהר שטייגין · איך
נוא מיין קינד ציהע אין פרידין "האט זיא אים גיענטפערט, דאך
דיין ברודער זאל ניט ווערין פון דיר געמידין„ "ניין ליבע מוטער
איך וויל אים דיא האנד געבין · אונ וועל מיך פון אים ברידערליך
שיידין · האט ער איר גיענטפערט,· אונ האט זיך באלד מיט דעם
ברודער צוא קוסט אונ האט אים פאר שפראכין אום גיזאמט ווידער
צוא נקומען · אונ צוא צפרייען זיך מיט אים ווייטער אין דיאזאל
ארעמם פון זייער מוטער · אונ ווערט אים באלד איינע זייער
פריילבע נייעם בריינגען :

אחוד נסע) דער אחוד איז אוועק גיריטין מיט דעם קוריער
אונ דער עשהאל איז גיבליבין אין דעם גרוישין זאל אונ איז זיך
אום גיגאנגען הין אונ הער זייער פאר טראכט אונ זייער פאר'ען

טיפט

טיפט וויא איינער וואש זיין קאפ איז בעלאסטעט מיט גרויסע
זארגין „איך גלויב, האט זיך אפ גירופין צוא אים איין גיוויסער
עובדיה וואש וואר דער אויף זעהער איבער דיזעם פירסטליכע
הויז · אונ וואר איין בראווער פרידליכער מאן · אונ איין טרייער
דינער פון זייער פאטער אונ איצונד פון זייא ביידין · איך גלויב
דאש דוא מוזט וואש שלעכטעס איבער דיינעם ברודער דיינקען ·
דוא מיינסט געוויס דאש זיין וועק רייטין איצונד איז גיוויס פון איין
וויכטיקייט · אונ דער קוריער האט אים וואש פאליטעשעס גיבראכט
נון ביזט דוא וועגין איינע ביין פרידען ווידער באזארגט · ניין
מיין ליבער פירסט · איך קאן דיין ברודער אהוד בעסער אלם דוא ·
אהוד איז ניט ווייניגער ערליך אלם עשהאל · זיין הערץ איז גוט ·
אונ זיין ווארט איז הייליג · דיינק פון אים קיין שלעכטעס · ווער
נור עלטער מיט עטליכע שטונדין · וועלין אלע דיינע זארגין וויא
איין נאכט טרוים ווערין פאר שוואונדין · נון קריינק ניט דיין
מוטער · אונ צייג זיך פאר איר וויא איין זון אגימטער :

— — ויעק) דא האט אים עשהאל גיענטפערט : ניין מיין בעסטער
פריינד · מיין ברודער איז מיר צוא טייער אונ צוא הייליג דאש
איך זאל פון אים וואש שלעכטעס דיינקען · אונזער פרידין איז
זעכט וויא איין מויער אונ ניט אויך אייז געגרינדעט איך גלויבע
דאש זיין צוריק קומען ווערט אונז אלעמען וואול באקומען · עס
ואונדערט מיך אבער אויף דיך דאש דוא האשט מיינע צוא
צראגענהייט קוים ערסט היינט באמערקט · אונ איך בין שוין אלץ
אום רוהיג פון איינינע מאנאטין · אונ ווייל שוין דוא איין
שפריכבט מיט מיר דאריבער · אונ מיין הערץ איז פול מיט
ידאנקען, דאש זיא קען עס קוים ערטראגין · נון זיי דו איין פאר
טוויגענער מאן (סאקרעטנער) דער ערסטער וועלכין איך ווער עס
זים טיילין · אונ זיך ערגיסען · איך בין דיר מודה דאש מיין הערץ
זיז ריין פון ברודער האס · עס בעאונרוהיגט מיר נור דיא ליבע
איך בין פאר ליבט אין איין געוויסעם מיידכען וואש האט ניט

LOVE

איר

איר גלייכן · אין אלע רייכן.·(מלוכות) אונ אזו ליבט זיא מיך אויך
נור ווייל איך בין איר גיפעלן אונ נים ווייל איך בין איין פירסט
דען זיא ווייס גאר נים ווער איך בין · נון קען איך מיר גאר גים
פאר שטעלין וויא ווערט עס איר פארט זיין צוא מוט בשעת איך
וועל איר אין דיזע פאלאצין ברייננען · אונ ווער איר פאר מיינער
פירסטליכע מוטער פאר שטעלין וועלכע עס וועט איר שיינעם
ווייסין שטערין מיט איינע בורלאנטענע קריינדעלצירען · אונ אירע
שיינע גרייזלען (לאקען) מיט ווייסע שניר פון אורלאנער פעריל
דורך פלעכטען · א מעכטע דאן דיזע גליקליכע דיזע פריידין
איבער לעבין זקענען · אונ איך זאל קענען אויש האלטין דיזע
גרויסין נחת וואש איך וועל דאן דער בייא האבין · אונ דאש
מיין איך עס זאל עס נאך היינט גישעהען · אונ דאהער איצונד
איז אזו מיין טראכטין אונ מיין דאכטין :

ואיפה) ,אונ וואו האשט דוא זיא באקומען צוא זעהען,
האט אים דער עובדיהו גיפרעגט · ,עס איז שוין פינף חדשים,
האט זיך דער עשהאל צוא אים אפ גירופין · ,עס האט נאך דא
אונזער פאטער דער מעכטינער גילעבט · אונ אונזער קריג אונ
פיינדשאפט וואר נאך וויא איינע גיפרעסטע פלאמע איין גישפארן
אין אונזערע הערצער · האב איך מיך דאן נור מיט יאכט (געיעג
באשעפטיגט · איך וואר דאן נור אין דיא פעלדער אין די וועלדע
מיט מיינע יעגער · אונ וואר גליקליך אלס איך האב איין הירש
גישאסין · איינעם ווילדין שווין גישטאכין · נון וואר אמאל רייטענדי
אזו דורך דעם גידיכטין וואלד האב איך אן גיטראפין אקליינ
ווייסע אינדין · נון האב איך איר אן גיהייבין צוא יאגין · זיא א
אבער אלץ פאר אויס גילאפין אונ איך נאך איר · ביז איך הא
מיין קאמפאניע פאר לארין אונ האב זיך אזו נאך איר פאר איר
אין גידיכטע קוסטעם · אונ עס וואר דארט אזו שמאל אונ קרו
דער דורך גאנג דאס איך האב גימוזט פון דעם פערד אראפ
בין נאך איר נאך גילאפין מיט דעם שפיז אין האנד. ביז
האב

האב איר אן גיטראפין ליגענדיג לעבין דיא פים פון איינער היליגע
מיידכען °) וואש האט איר גיגלעט מיט דיא הענד · אונ דיא
איינדין האט גיאטעמט זייער טיף אונ זייער שווער · אונ אלס איך
בין צוא איר צוא גינאנגען · האט מיך דאש מיידכען אן גיקוקט
מיט אירע גרויסע שווארצע אויגין גלייך אז זיא וואלט מיך אום
שוינונג ביטען · אונ : אזו האב איך איר אן גיקוקט מיט אויך
גישפארטע אויגין · אונ מיר זיינען אזו גיבליבין שטיין אגאנצע
צייט אונ האבין אלץ אזו איינער דעם אנדערין בעטראכטעט מיט
שטומע בליקין · וויא פיל דאש האט גידויערט קען איך נים וויסין
דען דיא ליבענדע ווייסין נים פון צייט אונ מאס · נור דאש ווייס
איך דאש איר שארפער בליק האט איין גידרונגען זייער טיף אין
מיינער זייל · אונ דאש וואש נאך דעם צווישין אונז וואר גישפראכין
דאש לאזט זיך נים פאר איינעם דריטין איבער דער ציילין · אונ
מיר וואלטין נאך גישטאנען ביז אהער איינער געגין דעם אנדערין
ווען איינע אלטע פאר פלוכטע פרויא וואלט נים אן הייבין דארט
פון טורעם צוא רופין צוא דעם אווינד גיבעט · דען דאן איז זיא
עס

°) עס איז דארט ביי יענע יודין דער מנהג דאש מאנכע
פרויען אונ מיידכען זיינען זיך פורש פון דער וועלט אונ לעבין אזו
ביי זאמען אין גרויסע מוערין וואש ווערט פאר אויש גימויערט
דארט אין דער וויסטעניא אונ פאר ברייגען זייערע טעג אין
בעטין אונ אין זינגען היליגע שירים · זייא זאגין דאש דיזער מנהג
איז ביי זייא פון בת יפתחס צייטין · דען זיא וואר דיא ערסטע
וואש האט אירע יארין פאר לעבט נאר אן אמאן · אויך זאגין
אנדערע · דאש זעלבסט אין ירושלים-ווארין אזו אהבה פרויען ·
אונ זאגין דאש איז מרומז אין דיא ווערטער ,הנשים הצובאות פתח
אהל,מועד,אונ אין דייטשער ,מראות הצובאות, אזו וויא עס וואלט
א גישטאנען ,מראות נשים הצובאות, עס איז דאריבער דעם זייער
א פיל צוא ריידין נור נים דא איז דער ארט דער פון :

VESTAL
VIRGIN

פאר שוואונדין פון מיר וויא איין נאכט גייסט אונ האב איך שוין
דאן מעהר ניט גיזעהען · „נון איז דאך איינע גרויסע זינד איינע
היילינע מידכען צוא ענטפירען, האט זיך דער עובדיה צוא אים
אפּ גירופין, זיין מיין בעסטער פריינד, האט אים עשהאל גיענטפערט ·
דיזעס קינד איזט קיינע היילינע דארט · מען האט איר נור צום
ערציהען אהין גיגעבין אונ ווייטער ניט · נון פון דאמאלס אן אונ
ווייטער האב איך קיין טאג ניט פאר פעלט צו קומען אויף יענעם
ארט · מיר פלעגין ביידע ערצילין די שטונדע אונ די מינוט
אונ אונזער בונד איז גיווארין גישלאסין אויף אימער אונ אייביג :

ובת מי היא) דאך וועמעס טאכטער איז זיא · אן וועמען
גיהערט זיא אן, האט אים דער עובדיהו גיפרעגט · איז זיא עפּעס
פון יתומי פון אדער ? „דאס ווייס איך נאך אליין ניט, האט אים
דער עשהאל גיענטפערט, דען זיא אליין ווייס אויך ניט ווער עס
זייען איהרע עלטערין · אונ ווייס נאר ניט פון וואנען זיא וואקסט
הער אוים · נאר איין איינציגער איז דא איין אלטער מאן וועלכער
ער באזוכט זיא אפט אונ זאגט דאס ער איז גישיקט צוא איר פון
איר מוטער · זאגט דאס זיא שטאמט ארויס פון אגרויסע איידעלע
פאמיליע · „נון קענסט דוא דאך פון דיזעם אלטין עפּעס מער דער
זיין · האט אים גיפרעגט דער עובדיהו, ניין דער אלטער · האט
ער גיענטפערט · וויל גאר מער קיין ווארט זאגין מער ניט דאס
אין דיזע טעג האט ער גזאגט וועט זיך שוין מיט איהרע אונגיוויסהייט
ענדין · אונ עס וועט זיך מיט איהר שטאנד זייער פיל ענדערין ·
נון וואר איך זייער באזארגט דאס דאס זאל אויף אונזער ליבע אויך
שוין ניט פיל ווירקין אונ שטערין · דאהער איזט ביי מיר גיבליבין
זיך מקדים צו זיין אונ בעצייטין איר אפּ צו נעמען פון דארט · וויא
גם האט אוים גיוויזין פון דעם אלטינס רייד וואס ער האט גירעט
מיט דער מידכען וואר זיכער דאס היינט זאל מען איר אפּ געבין
צו די איהריגען · דאהער האב איך זיא די נאכט ארוים באקומען
פון איהר ארט אונ האב איר בעהאלטין דארט אין דעם וואלד

חנה) תלג · איך האלט זיא אין איין גידיכטין ווין גארטין אין
נער טיפין הייל · עס ווייס פון איר קיינער לבד איך אליין · איך
ב איר דארט גיראזין גאנץ איינזאם אונ טרויעריג · איך קום
סט פון דארט אום דעם פרידין מיט מיינעם ברודער צו שליסען ·
יעצט נאך דעם פריידיגין מאלצייט קעהר איך שוין צו ריק צוא
דאך שוין ניט מעהר אלס איין געמיינער פר ליבטער נור אלס
ן פירסט וועל איך איצונד שוין פאר איר ערשיינען · מיט גרויס
אכט · אונ פאראדע אונ איר וועל איך אויך אוים צירין וויא
נע קיניגין · אונ וועל איר פאר שטעלין פאר מיינער מוטער אזו
עכטיג אזוא פערפוצט וויא עס פאסט פאר איינער פירסטליבע
ה · נון וויל איך פארהער זיין אויף דעם באזאר (מארק) אונ וועל
ר איר קויפין טייערע גאלדענע שטאף קליידער · שיינע זאנדאלין
אנטאפעליך) וואס זייבען אוים גינייט מיט פעריל אונ פליטער ·
ן גאלד געשטריקטער גארטיל עס זאל זיך אום איהרע לענדין דרייא
ל אום דרייען · אויף איהר קאפּ זאל איין בורלאנטענער רייף
הען · אונ ארום איהר האלדז זאלין רובינען אונ דימענטען
יהען · אונ פון פורפער איין טייערער מידער · (מאנטיל) זאל
דעקין אלע איהרע שיינע גלידער · אונ אויבין ארום איהרע
ייפין זאל זיך דרייען וויא דינע רייפען ·· פון רייזעלעך אקראנץ ·
שענסטין גלאנץ :

וכבלותו לדבר) אונ וויא ער האט עס אזו גישפראכין איז
באלד אוועק מיט זיינע טייערסטע באדינער אלע בעוואפענט
פוס אונ צו פערד · אום איין צו קויפין דיזע אלע זיבין זאכין אונ
כהער צוא ברייננען איר אהיים מיט גרוים פאראד אונ פראכט ·
לאמיר זייא לאזין ציהען אויף דעם באזאר · אונ מיר וועלין דער
יילע אקוק טאן וואס טוט זיך דארט מיט דער מידכען דארט אין
ם שטילין דונקעלין ווין גארטין וואו זיא ער ווארטעט איר
ליבטין מיט דעם גרעסטין אונגעדולד ·

דיזער גארטין וואר זייער לאנג אונ גרויס זייער געדיכט

בעוואקסין · פון איין זייט וואר דאס מעער (ים) פון דעם אנדערא
זייט האבין זיך געצויגין גרויסע בערג וואש וואהרען געצעפעט אי
אין די אנדערע · אונ דיא אבישג (אזו האט דאס מיידכען גיהיי
וואס עס איזט איר לאנג ווייליג גיווארין צו זיצין דארט אין
הייל איזט זיך ארויס אין דיזעם גארטין · אונ האט זיך א
גיקוקט פון אלע זייטין · האט זיך אפ גישטעלט אונ האט זיך
גיהארכט „ניין" האט זיא גיזאגט · עס איז קיינער · דאש רו
נור דער ווינט צווישין דיא בויכער וואש זיינען ארום פארק
אונ וואש וועט שוין דער פון זיין · עס איז שוין גאנץ שפעט ·
שטונדע איז מיר דא איין אייביגקייט אונ עס שרעקט מיך דא
זיין אליין · עס איז דא קיינעם צוא זעהען קיינעם צוא הער
פון איינער זייט הער איך וויא דאש מער קאכט · פון דעם אנדערן
זייט הער איך וויא דער וואלד רויסט · א שרעקין פון אלע זייט
איך פערליר מיך דא וויא איין בלאט וואש דער ווינט האט
גיפליגט פון בוים · ווארום האב איך פאר לאזין מיין שט
וואונונג · מיין צעלע · דארט האב איך גילעבט זייער שטיל
פרידליך · מיין גידאנקען וואר ריין וויא דער קוואל וואש
דורך איין גרינע וויזע · איך האב צוואר קיינע פריידין גיהא
אבער אויך קיינע ליידין · איך האב ניט פאר לאנגט · האב
גיוואונשין · איצונד בין איך אריין גיפאלין מיט אמאל אין
שטורעמדיקער וועלט · וויא אשטיין אין טיפין מער · האב
אן גיטרויט איינעם יונגען מאן · איך האב נור זיין שבועה גיגל
אונ האב מיר דורך דעם דיא פרידליכע רוהע בארויבט :

וכהתימה את דבריה אלה) אונ אלס זיא האט דיזע ווער
אויש גישפראכין · איז זיא גיבליבין שטיל שטיין אונ האט
איין גיהערט מיט שרעקין צוא גייט ניט ווער · אונ אלס
האט גיזעהען דאש קיינער קומט ניט האט זיא ווייטער אן גיהי
מיט זיך צו ריידין · א קום דאך שוין מיין גיליבטער · וואו בליי

דוא

אזו לאנג · ווארום זאמסט דוא דיך אזו פיל · עס גריזעט מיך
יך דיא חרטה · עס פערצערט (פרעסט אויף) מיך דער קומער ·
באפרייע מיך פון דיזעם שרעקליכין ארט · דאך ניין · איך
נקלאג מיך אום זיסט · איך האב דיזע ליידין זעלבסט פאר דינט ·
ך האב מיך צוא פיל גיוואגט צוא דער ווייטערין פון מיין שטילין
ט בשעת עס וואר דיא גרויסע פאראדע פון דעם פירסטענס
גרעבעניס דארט אין דער פירסטליכע הייל · איך האב מיך
ן מיינע ערציהערין אפ גינאנבעט אויף אפאר שטונדין אום צוא
הן די פירסטליכע בעגלייטונג · די הספדים דארט אונטין אין דעם
מענירטען הייל · אונ דאן האט מיך דארט איין פרעמדער יינגלינג
הוד) אן גיקוקט מיט זיינע פלאמענדע בליקין · ער האט טיף
ן מיינעם הערצין אריין גיזעהען · ער האט מיט זיינע ברענענדע
יגין מיין בלוט אן גיצונדין · מיין ברוסט דאן פאר שמיילעט ·
ן מיין זייל צוא גיבאקין · א איין ציטערין ערגרייפט מיך בייא
זעם גידאנקען · וויא אום רעכט וואר עס דאן פון מיר · אריין
א מישין זיך צווישין אום באקאנטע מענטשין · איך בין איינע
דערין · מיט וועלכע אויגין וועדע איך שוין מיינע ערסטין
יבטין קענען אן זעהען יזייענדיק בעוואוסט בייא זיך דיזע
רעקליכע שולד :

ויהי בעודה נשפטה את נפשה) אונ עס וואר אלס זיא
שפעט דא אלץ זיך אליין · האט זיא אן גיהייבין צוא הערין
נשליכע שטימען איז זיא שוין פיל פריידליכער גיווארין אונ
ט אן גיהייבין צוא שרייען · ניין איך בין נאך קיינע פאר
סענע · מיין רעכטער אונ עכטער גיליבטער · קומט אונ גייט ·
ן איז גילאפין נעגין דעם טויער פון גארטין מיט אויש גיברייטעטע
עמם · דאך אבער אן שטאדט דעם עשהאל איזט גאר גיקומען
טקעגין דער אהוד · דען ער וואר עס וואס האט איר גיזעהען
יא דער קבורה פון זיין פאטער · אונ אזו זיא איהם אונ זייגען
ך איינאנדער גיפעלין · אונ ער איז עס דער יינגלינג פון וועלכין

זיא

זיא האט דא ניט לאנג גישפראכין · אונ האט חרטה גיהאט או
איר ליבע צו אים · ער אבער וואר נאך אין איר מעהר פאר ליב
אונ איז איר גיקומען אום אפ צוא נעמען זיא צו זיך אין פאלא
זיין קוריער איז גיגאנגען פאר אוים · אונ נאך אים איז גיגאנ
אהוד מיט זיינע אפיצירען אונ רייטער · מיט פויקין אונ פייפע
מיט פאנען אונ שטאלקארצען (פאקעלען) :

ויהי) אונ עס וואר וויא דיא אבישג האט עס דער זעהען ה
זיא זיך זייער דער שראקין אונ האט אן גיהייבין צוא ציהען
צוריק „א מיינע טייערע שוינהייט„ האט זיך אהוד צוא איר
גירופין · שרעק דיך ניט · עס איז קיין רויבער נור דיין עכטער
רעכטער ליב האבער · אונ האט זיך באלד אום גיווענדעט
זיינע לייט אונ האט צוא זייא גיזאגט · עס קען זיין דאש איי
גיוועהר שרעקט זיא · דאהער שטעלט אייך אפ אן אזייט · אונ
נאך האט ער צוא איר ווייטער גיזאגט · א שרעק דיך ניט
וועט דיר קיין לייד גישעהען · עס רעדט מיט דיר דיין פר
דיין באשיצער · נון זאג מיר דוא געטליבעס קינד וואו וואר
דוא דיא גאנצע צייט · איך האב דיך גינוג גיזוכט גינוג גיפארש
דען וואכענד אונ טרוימענד ווארסט דו נור מיין איינציגעס גידאנ
זינד איך האב דיך בייא דער קבורה פון דעם פירסטען גיזעה
אונ אזו וואר דיר גיוויס דאן אויך באקאנט וויא ווייט דוא הא
מיך מיט דיינע בליקין באצוואונגען · דען דוא האסט עס ל
גיקענט פאר שטיין פון מיינע פלאמענדע אויגין · פון ד
שטאמעלען מיט מיינע ליפין · פון דעם ציטערין פון מיין ה
וואש איז גילעגין אין דיינער האנד · קיינע דייטליכערע ערקלע
האב איך דיר דאן אין דיזעם הייליגין ארט ניט גיקענט מא
באלד נאך דעם האב איך גימוזט דיא זיבין טרויער טעג צו ה
פאר בלייבין · אונ נאך דעם האב איך דיך גילאזט אויף זוכין
אלע שטעלין · אין דיא שולין · אונ אין אלע הייליגע ערטער
מיינע פיסקאלען האבין דיך דא הער אוים גיפונען · נון האב
דיך

ווידר · אונ גיבער וועט זיך שיידין מיין זייל פון מיין קערפער
איך זאל דיר דא איצונד פאר לאזין : אלע מיינע אפיצירען
זאלדאטין זיינען עדות דאש איך נעם דיך פאר איין ווייב
אימער אונ אייביג · אונ וועל מיט דיר טיילין מיין גליק אונ
געשיק :

אבישג שמעה) די אבישג האט עס דער הערט אונ האט אן
הייבין צוא ציטערין וויא איין לינדען בלאט אין איינעם שטורעם ·
האט איר גיזיכט אפ גיווענדעט · אונ וואר אלין העכסט צוא
ראקין : אונ דער אהוד האט איר אן גינומען פאר דער האנט
האט צוא איר ווייטער גיזאגט · איך וויל גאר ניט פרעגין בייא
פון וועלכע משפחה דוא ביזט · דען איך מיין נור דיך · אונ
דיין יחוס · נור גלאט איך גלויב דאש דיין געבירט איז אזו ריין
וויא דיין גיזיכט איז שיין · אונ ווען דוא ווילסט וויסין ווער איך
אונ צוא האב איך ארעה איבער זיך · אויש צוא ווייזין פאר
פרויא וועלכע מיידכען איך זיל · וועל איך דיר זאגין נור מיין
אמען אונ דאן וועסט דוא שוין גיוויס זיין בייא זיך זיכער דאש
וארט פאר נעמט איין ארט · מיך רופט מען אהוד הגדעוני ·
אר מיר איז קיינער גרעסער אין דיזעם גאנצין שטאם (שבט) ·
קוים האט עס אבישג דער הערט האט זיא גיטאן אשפרונג
אהינטער · „נוא פאר ציהע עס מיר„ האט ער זיך צוא איר אפ
גירופין · מיין גרויסער נאמען שרעק דיך · אזו אין עס דער מענטש
קען קיין אום גליק אונ קיין גליק רוהיג פאר נעמען · נון וועל איך
דיך אויף איין קליינע צייט לאזין אליין דאמיט דוא זאלסט צוא
זיך קומען · אונ דאן וועל איך דיך באלד אהיים פירין מיט גיזאנג
אונ קלאנג · צום אייביגין גליק אונ צוא אייביגער עהרע · אונ איז
זיך אזו מיט זיינע לייט אוועק גיגאנגען :

והיא) אונ דיא אבישג וואש איז גיבליבין אליין · האט אן
גיהייבין איבר נייעם זיך צוא באדויערין אונ צוא באקלאגין „ווייהע
מיר„ האט זיא גיזאגט · אין וועלכע הענד בין איך דא אריין
גיפאלין

גיפֿאַלין ׃ אַ בעסער וואָלט איך אָן גיקומען צוא דעם נידעריגסטען איר ״יא״ האט זיך אפ גירופין עשהאל ׃ איך גידיינק אַלס פון אונזער שטאם אַלס צוא איינעם פון דיזע פירסטען ׃ פון מיינע וואר נאך אַקינד ׃ האט מען גיזאגט דאש איינע שוועסטער וואר קינדהייט גיט מיר איין שווידערין אריבער איבער דעם לייב אַנז גיבאָהרין אונ איז באַלד נאך איר גיבורט גישטאָרבין ״ניין מיין איך העהר זייערע נעמען רופענדיק ׃ דען זייא האַסין זיך אים״ האט זיך אפ גירופין די מוטעריזיא לעבט נאך איצונד אויך ״אונ איינער דעם אַנדערין ׃ אונ אַזו האָבין זיך גיהאַסט אַמאָל ווייַארום האָסט דוא פון איר ביז אַהער גישוויגין״ האט איר אַהוד עלטערין ׃ אונ דאָש לאַנד ליידעט צוא ליב זייא שוין פון פֿרעגט ״נון וועל איך אייך דער פון אויך דער ציילין״ האט זיך דיינקליכען יאַרין ׃ נון האט מיך מיין אום גליק אין זייער פאמיליע גירופין דיא מוטער ׃ אַלס איר זייט נאך קינדער גיוועזן אונ אַריין גידרייט ׃ אוי מיך שרעקט דער גידאַנקען דאש איך זין איינער דעם אַנדערין אין דיא האר גילעגין (שונאים געוועזן איינע פֿרויא פון זייא איינעם ווערין ׃ זיא וואָלט גערין אַנטלייפֿין מיר אייערע טייערע עלטערין וואַרין העכסט בעזאָרגט דער פון עס זייגען גישטאַנען אבער אהודס וואַכין ארום דעם גאָרטין גיוואָפֿאַם זיך דאַן אייער פאַטער איין זעלטענער טרוים זיך געטרייםט׃ מיט בלויזע שווערד אונ מיט שפיזין ׃ ב האט זיך אים גידוכט דאס פון אונזער התונה בעט האבין ארוים

ועהה) נון לאמיר אונז אויף אַקליין ווייַלע פון דאַנען וואַקסין צווייא לאָרבער בוימער וואס זייערע צווייגין וואַרין גידיכט ווענדין ׃ אונ לאמיר אַקוק טאָן וואש עש טוט זיך דאָרט בייא דערפֿלאַכטין איינע אין די אַנדערע ׃ אונ צווישין זייא ביידין האט קיניגין אין פאַלאַץ ׃ אין מיטין זאַל איז גיזעסין דיא מוטער אויסע בלום (לילי) העראוים גישפראָצט ׃ אונ איז גיוואָרין רויטליך איהרע צווייא קינדער איהר אַנטקעגין ׃ אהוד אונ עשהאל ׃ ביידער נאך רויטער אונ דער נאך העל רויט ביז עס איז פון איר גיאַרעמט (ארום גינומען) אונ וואַרין זייער פֿרייליך אונ אַזו איינע פלאַמע פייער גיוואָרין ׃ אונ האט ביידע בוימער מיט דאש זיא זעלבסט וואַר זייער אויף גיראַמט אונ האט צוא זייא זיין צו זאַמען פאר ברענט אויף אַש ׃ נון וואר אייער פאַטער זייער גיזאגט ׃ נון גאט זייא דאנק דאש איך האב אַזו אַגליקליכין טוא שראַקן פון דיזעם טרוים אונ האט דאריבער גיפרעגט בייא דער לעבט דאש מיינע ביידע קינדער זיצין מיר אַנטקעגין גיאַרעוונזער קדוש דעם חכם בייא דעם געטליכין מנשה ׃ אונ ער האט אונ אָן שטאט דעם קלאַנג פון געוועהרי ער פרייט מיינעם אויזים פותר חלום גיוועזן דאס איך אייער מוטער וועל אים גיבאָהרען אייער פֿרידליכער גישפרעך ׃ נון זייט וויסין מיינע קינדער דו טאָכטער וואס דורך איהר וועלין אום קומען ביידע זין אונ דיא נון איר זייט איינער דעם אַנדערין איין ברודער גיוואָרין ׃ דא וואַנצע פאַמיליע ׃ אונ דאהער האט אייער פאַטער וואס האט גרויס איך אייך אויך מיט איינע שוועסטער ערפֿרייען ׃ איר פאַר וואונדערטונה גיהאַט אין דיזעם קדוש גיגעבין אַבעפעל דאס מען זאל דיא אייך ׃ איר קוקט מיך אָן עפעס וויא איינע וואש רעדט פון טרויםאַכטער וואס וועט גיבאָרין ווערין דער טרינקען אין מער ׃ אונ ניין מיינע קינדער ׃ אייערע מוטער רעדט דא איצונד דיא ריכטיך אייער מוטער אבער וואס האט גיהאַט גרויס ער באַרעמען מיט וואַרהייט ׃ איך האב לבד אייך נאך אַטאָכטער ׃ איינע אינגעהייער קליינע שוועסטער וואס וואר מיר גיבאָרין ׃ האב איך אייער פֿאַר אייך ׃ אונ היינט זאָלט איר זיא נאך ברידערליך ארום אַרעמאַטער בעטראַכטין ׃ דען איך האב אים גילאָזט זאָגין דאס זיין וואש זאָגסט דוא מוטער״ האט זיך אפ גירופין אהוד ׃ מיר האָבאַפעהל איזט גשעהן ׃ אונ האב איר אַוועק גנעבן מיין טרייעסטין דינער איינע שוועסטער אונ דוא האָסט אונז ביז אַהער גאר ניט גידאַנפֿידות דאס ער זאָל איר אַוועק טראַגין דאָרט צו דיא היליגע

פרווען ׃ אונ זאל זיא לאזין דארט ערציהען אין נאטעם פורכט מאן האט מיר גיזאגט ׃ דאש בעדייטעט דאס דוא וועסט איינע
לאנג ביז איך וועל זיא פאדערין צוריק ׃ דאך זאל עס קיינער טאכטער געבערין וואס ווערט דיינע צוא קריגטע זין פאר איינען ׃
אים נים ווישין ׃ אונ אזו וואר זיא דארט אין געהיימנים פאר בידע וועלין דייערע הערצער אין איהר האנד איבער געבין ׃ וויל
זעלבסט אונ אזו אויך פאר אנדערע ׃ מער וויא דעם לפידות זייא בידע וועלין איר ליבען ביז זייער לעבין ,, דיזע ווערטער האב
זיא נים אונ אזו קען איר קיין אנדערער אויך לבד ער ,, א געבעניא איך שיף אין מיין נידאנקען ניהאלטין ׃ אונ האב צו ליב דעם דיא
זאל זיין דיין אײדעלעם הערץ ׃ האט זיה אהוד צו איר אפ נירוף טאכטער גערעטעט דורך מיין טרייען דינערם הערם האנד ׃ דאס זיא זאל
נון זעהען מיר דיימליך דאס דוא האסט מיט דיינער מוטערלי אמאל אייערע הערצער צו זאמען בינדין ׃ אונ אייערע פיינדשאפט
ליבשאפט פיל בעסער אוים געפיהרט אלם אונזער מעכטיגר פא זאל אויך אימער אונ אייביג שווינדען :
דורך דיינע שטרייננהייט (שטראגאסק) ,, נון מיין ליבער זון ,, ה . . ,, עם פריים אונז זייער דאס מיר נאך איינע שוועסטער
זיך צו אים דיא מוטער אפ גערופין ,, לבד מיינע מוטערליבע גיפיל האבין ,, האט זיך אפ גירופין דער אהוד ׃ דאך ברויכין מיר שוין
וואר באך דער צו נאך איינע אורזאכע (סבה) פאר וואס איך הן נים מעהר איהרע הילף צוא אונזער פרידין ׃ דען אונזערע הערצר
עובר גיוועזין אייער פאטערס שטרייננגען באפעל ׃ איך האב אויך זייען שוין גיאיינינט אן איר ׃ נון מיינע קינדער דאך וועט זיא
שרעקליכין טרוים געהאט ווענין אייער שוועסטער אבער אויף זאיך איצונד העכסט ווילקאמען זיין (לרצון) ׃ האט זיך דיא מוטער
אנדער ארט אונ ווייזע (אופן) ׃ בשעת איך וואר נאך מעוברת אפ גירופין ׃ איך האב איצונד גישיקט מיין אלטין דינער נאך
איר ׃ האט זיך מיר גערוכט דאש איין קינד וואש איזט וויא איהר ׃ אונ באלד וועט זיא מיט אים קומען אונ אונז דרייען ער
איינגעל שיין שפילט זיך אין גראז ׃ אונ איין לייבו וואש אפרייען ׃ אונ אונזערע געמיטער בעלאבין ,, דאך אבער ,, האט זיך
ארויש פון וואלד איזט גיקומען צו איר אונ האט אנידער גירי אפ גירופין עשהאל ׃ נים זיא וועט זיין הייגט דיא איינציגע וואש
לעבען איר איין יונגעם הירשעלע וואש ער האט גיהאלטין אין וועט דיך דעם ערסטין מאל אלם מוטער בעגריסין ׃ דען בעפאר
בלוטיגען מויל אונ אין דעם האט זיך ארוגטער גילאזין פון אונ עם וועט ווערין רעכט נאכט שטעל איך דיר נאך א טאכטער צוא
דיא וואלקין אגרויסער אדלער אונ האט אנידער גילייגט לעבין ר דיינגען פיסען ׃ אונ דאש איז מיין כלה ׃ מיינע געליבטע וואש
קינדם פים איין קליין ווילדעם ציגעלע וואש ער האט גיטראגין האט נים איר גלייכין אין גאנץ ארבעען ,, א ,, האט זיך דיא מוטער
זיינע נעגעל ׃ אונ דאן האבין זייא זיך בידע אנידער גילייגט בא אפ גירופין ׃ דוא האסט בעלוכטען דיא פינסטערניש אין מיינעם
איר פון בידע זייטין אונ האבין איר פריינדליך אין גיזיכט גיקוקט הערצין מיט דיזע בשורה ׃ גאט זייא דאנק דאש מיין גישלעכט
דיזער טרוים האט מיך העכסט בעאטרוהיגט ׃ אונ האב וועגין וועט ווערין אויף אימער פאר פלאנצט ׃ נון זאל וועל ווערין דיזע נאכט
גיפרעגט ביי עזריהו דעם נזיר ׃ ער איז אין גאט גיליבטער מיט גישפרונגען אונ גיטאנצט ,, א מייערע מוטער ,, האט זיך אפ גירופין
ער וואנט שוין צייט לאנגע יארין אין דער וויסטעניא ביי ד דער אהוד ׃ ווען אנדערם דוא ביזט יוא צוא פרידין דאש דיינע
בארג נוראדע ׃ אונ שון נים איין מאל האט מיין הערץ ביי זין זיך פאר הייראטהען ׃ נון האב איך אויך דיר וואש פריילינעם
פריישטונג גפונען אין מיינע גרעסטע נויטין ׃ אונ זיינע ווערט צוא זאגין ׃ איך דיין זון אהוד וועל דיר הייגט אויך מיט דאש זעלבינע
ווארען ריכטיג וויא פון איינעם נביא גישפראבין ׃ אונ דיזער הייל ערפרייען מיט וואש דיין זון עשהאל וועט דיך באגלייכין ׃ איך

וועל דיר אויך מיינע ברויט (כלה) ברייננען היינט פון אוהענד דער מארמארנער מערה (הייל) · עס וואר מיין הערץ דאן טרויער
דען איך האב מיך אויך פאר ליבט וויא מיין ברודער עשהאל „נפול · איך האב דאן פון יענער וועלט מער געדיינקט אלס פון
ווער קען זיך היינט צוא מיינעם גליק פאר גלייכען, האט זיך דיא יזער וועלט · אונ האב באטראכטעט וויא ציכטיג אונ פליכטיג
מוטער אפ גירופען מיט איינע פרייליכע שטימע · געסטערין וואס איז דיזער לעבען · אונ דאס זעלבסט וואס טראגין קרוינען ·
איך נאך איינע עלענדע פינסטערע אונ ביטערע אלמנה · איינע ווייל אויך נאט ניט שוינען · האב איך דער זעהען דיזעס מיידכען
מוטער פון צוויא אום גליקליכע קינדער · איינע פירסטין איבער אין עס איין וויא איינע איינגער שטייט מיר ביא דער זייטע · אונ
איין בלוטיגעס לאנד · אונ איצונד בין איך איינע מוטער פון צוויי, ער פייל פון ליבע האט דורך גיבויערט מיין פאר וואונדעטעס
פרידליכען זאהנע (זין) פון דריא בליהענדע טעכטער · איינע הערץ · איך וויים אליין ניט וואס מיר האט דאן גינומען · ניין ·
פירסטין פון איין גליקליכעס לאנד · איך דאנקע דיר גרוישער גאט איך וויים ניט איהרע שוינהייט · ניט איהר פראכט · ניט איהר
פאר דיינע גרוישע גינאדע מיט מיר וואס איז נאר אן אשיעור · דאך טליכע גישטאלט · עס האט מיך עפעס גלאט איינע געהיימע
אבער וואלט איך וועלין וויסין ווער זיינען איירע געליבטען קראפט בעצויבערט · אונ וויא נור מיין אטהעם מיט איר אטהעם
ווער זיינען זיירע עלטערין · אונ ווער איז זייערע פאמיליען אבין זיך פערמישט · אזו ווארען באלד אונזערע זיילין פאר איינינגט ·
ויען) דא האט עשהאל גיענטפערט · גלויבע מיר מוטער אונ אויך איטער פערקניפט · אונ עס וואר מיר קלאר וויא איינע
דאס איך וויים ניט זעלבסט וויא מען רופט מיין כלה · דען איין איינע שטימע וואלט מיר איינגעראמט אין מיינע אויערין · זיא
בין אין איר אזו ווייט פאר ליבט · דאס איך קימערע מיך גאר איזט דיין באשטערטע · דיר פון גאט דיא באשערטע:
וויינאג אום דיא זייטיגע זאכין · וויא מיר ליבין דיא וואסער פון (ויהי) אונ עס וואר וויא דיא מוטער וואר דא פון דיזער
איינעם ריינעם קוואל ניט וויסענדיק פון וואנען זייא קומען גשוואומען עשיכטע האלב ערפרייט אונ האלב בעקימערט · איזט אריין איר
אזו וויל איך ניט וויסין פון וואנען זיא איז צוא מיר גיקומען אלטער טרייער בעדינטער לפדות זייער טרויעריג אונ דעם קאפ
דאך היינט ווערסט דוא שוין אלעס וויסין · דאך איך גלויב ווארפ גילאזין · וואו איזט מיין טאכטער דיא אבישג · האט זיך
זיא איז אין שוינהייט דיא ערסטע אין לאנד · אזו איז זיא גיווען דיא מוטער צוא אים אפ גירופען · איזט זיא שוין אין מיינעם
אויך דיא ערסטע פון שטאנד, אונ איך מיינע ליבע מוטער, האב גינעט · א געטליכע פריידין דאס פאר לייקענטע קינד ווידער
זיך אפ גירופען אהוד · אונ איך בין ניט אזו פאר שוויגען אונ צו זעהען אונ צו ארום ארעמען · דאך אבער דוא זעהסט מיר עפעס
סאקרעטנע וויא מיין ברודער · איך וועל דיר פון מיינע ליבשאפט אויש בעטריבט · רייד · זאג ניט · איזט חלילה פיליכט איין אום
וואס מער דער ציילין אלס ער · דאך וואס איר נאמען אונ איליך גישעהען · זאג שוין דוא אלטער · דוא ביזט נאך קיין מאל
משפחה איז נוגע וויים איך דער ווייטע ניט פונקט וויא ער · וואיין פאטער ניט גיוועזן · אונ איך בין דאך אטוטער · מיין הערץ
מיינע ליבשאפט האט זיך אזו שנעל וויא איין בליץ אן גיצונדען זו שפרינגט אין מיר · אונ איך וויל שוין געוויסעס הערין · וואס איז
צוא דאס איז גישעהען אין אזו איין ארט וואס איך בין ניער מער · דאס דוא אזו בעטריבט ביזט · אונ דער צוא אליין
גיקומען אהין אום אבלה אויש צוא ווילען נור אום מיינעם פאטע עקומען · אונ אזו שפעט, איך ברייננ דיר מיינע פירסטין קיינע
צוא באטרויערין · דען דאס וואר בשעת זיין קבורה דארט אכטער מעהר · האט זיך דער אלטער, אפ גירופען מיט איינער

ווינענדיקין דער

ווײנידיקען שטימע אונ מיט פערבראכענע הענד · אונ וואו איזער ערסטער וואש האב עס אן גימאכט · דען איך וואר בייא
זיא דוא אלטער · איך בעשווערע דיך אונ רייד = האט דיא פירסטין מיט אטאג פריהער פאר דעם פירסטענס באגרעבעניס האט
צו אים גיזאגט · זיא איזט אוועק גיטריבט גיווארין · האט דר אלטשיא מיר אן גיהייבין צוא בעטין דאש איך זאל איר ערלויבין צוא
גיזאגט ,דיא קארזארען (די זעהרויבער) האבין איר גיפאנגען אעהען דיזע פאראדע · אונ אלס איך האב ניט גיוואלט האט זיא אן
האבין איר פאר שלעפט · א בעסער וואלט איך דיזעם טאג גיהייבין צוא וויינען · נון האב איך מיר גיקערט דאש איז
דער לעבט · קוים האט עס דיא פירסטין דער הערט האט זיא זיהוים נור איין געהיימער גפיל וואש טרייבט איר צוא זעהען די
אן גיהייבין אראפ צוא לאזין פון דיא פים אונ איז באלדגיווארקבורה פון אונזער הערין דען ער איז דאך איר פאטער · אונ
אונמעכטיג ,ליבע מוטער האב דאך מוט, האט צוא איהר אהבלוט איז קיין וואסער · איך האב דאן צוא מענשליך גיפילט ·
גיזאגט · לאז פריהער אויש ריידין אין גאנצין ,היינט פריא, דא אונ האב עס איר ערלויבט · נון גיזוים האט שוין איר דארט
צײלט ווײטער דער לפידות · אלס דוא האשט מיר צוא איר אוועקגייגער גיזעהען אונ איז אים גיפעהלין · דען זיא איז שרעקליך
גישיקט אונ איך בין צוא דעם היילינן ווארנונג וואו דיין טאבאקשליין אונ מען האט איר נאך גילויערט אונ מען האט איר ענטפירט :
וואר ערצויגין גיקומען · גאנץ זיכער זיא אהיים שוין אפ צוא פין ... אחד שמע) אחד האט דיזע ווערטער דער הערט · אונ
אונ האב אן גיהייבין זיך נאך צוא פרעגין נאך איר · האב איז גיווארין בלייך וויא קאלך · דען עס האט אים אן גיהייבין
שוין אן גימערקט דאש יעדער איז דארט זייער צוא שראקין · אשוין צוא נקאלופען אונ צוא צופען צוא איז ניט זיין גיליבטע דיזע
עס האט גינוג גידויערט ביז איך האב פון זייא דיזע קלארע תשובה ענטפירהרטע · אונ והאט זיך אפ גירופין צוא דער מוטער · מיט
באקומען · נון איז דיא מוטער גיפאלין אין חלשות · עשהאל ווארייזעם בארען איז ניט צוא מאבין · איך מוז אליין אהין אריבער
אום איר באשעפטיגט אום אפ צוא מינטערין איר · אונ אהגיין אונ וויסין אויף קלאר וואש מיט איר איז דארט גישעהען ·
האט אן גיהייבין אויש צוא פרעגין דעם אלטין בערינטען ווארונ האט איר פאר שפראבין ענטפער צוא קומען מיט איר אדער
דיא זאך איז דארט צו גיגאנגען · וואש זאנסט דוא דיא קארזארליין אויך ניט · אונ איז אוועק זייער צוא מישט אונ גאנץ פאר
האבין איר אוועק גירויבט · האט מען זייא דארט גיזעהען ,איינדיסט · אונ באלד נאך אים אויך עשהאל · איך קען דא ניט רוהען
אראבישע שיף, האט ער גיענטפערט · האט מען גיזעהען פאונ ראסען · דען איך האב מיין ברויט אין פרעמדע הענט גילאסין ·
אנקערט דארט אין בוכט · אונ היינט פריא האט מען זיא גיזעהן האט ער צוא דער מוטער גיזאגט · איך מוז גיין פון דאנען אונ
שוין אוועק זעגלענדיק · אונ דער נאך האט מען זיך ארום גיזעהן יא צוא דיר ברייגגען · אונ באלד נאך דעם ווער איך שוין נאך
דאש עס פעלין אלע בהמות וואש האבין זיך דארט בייא דרינען ... וויא דיא שוועסטער גיפינען · אונ איז אוועק פון איר
ברעג פון מער גיווײדעט ,דאך אבער פאר שטייא איך ניט, האגישוינט ... וויא דער ווינט · אונ דיא מוטער איז גיבליבין אליין
זיך דער אחד אפ גירופין זיא וואר דאך אימער אין הויף · נקלאגענדיג אונ וויינענדיג · א האט זיא גישריען ביז וואנען ועט
שוין האבין זיך דיא קארזארען געוואגט אריבער צוא קלעטענאך אלץ דער אלטער פלוך ליגען אונ לאסטען אויף דיזעם הויז ·
איבער דיא הויכע מויערין · ,א מיין ליבער הער, האט זיך דא איך האב שוין גימיינט דאש איך בין אלע צרות איבער גיקומען ·
באדינטער אפ גירופין · איך בין אין דעם אליין שולדיג · איך

אלע

דער

אלע שטורעמס אויש געשטאנען · אונ איצונד קומט ארויש דעם שענסטען טאג · נאך אנרעסערע קלאג · נון האלט איך שון וועלין זעהען אונ הערין · וואש דער פון וועט דא ווערין · מיינע טייערע לעזערין לאמיר לאזין דא דיא מוטער אליין אונ מיר וועלין אונז ווענדין אהין צוא דעם גארטין וואו דיא אבישג איין געשפארט .

דארט ביא יענעם גארטין וואר איצונד שוין ניט אזו רוהיג וויא פריהער · צווייא קליינע הארמייען שטייען דארט ביא יעדע טויער גיוואפינט מיט הוילע שווערד · פיינדליך איינע אנטקעגען דיא אנדערע · אונ איינע לאזט ניט דיא אנדערע אריין גיין · איין הארמייא האט גיהערט צוא דעם עשהאל וואש איז גיקומען מיט די טייערע מתנות וואש זיינען שוין פריהער באשריבין אונ דיא אנדערע הארמייא גיהערט צוא דעם אהוד וואש לאזט זייא ניט אריין גיין · אונ עס איז דער ווילע אגרויסער צאנק צווישין זייא · אונזער הערשער עשהאל האט אונז אהער גישיקט האט גיזאגט דער יענעראל פון עשהאלס הארמייא · נון לאזט מיך אריין ,אונ איך שטייא היר, האט זיך אפ גירופין דער יענעראל פון אהודס הארמייא ,אום איך ניט אריין צוא לאזין דא, נון איז גיווארין אונטער זייא אגרויסער שפאר · אונ עס איז שוין אזו ווייט גיקומען דאש יעדער האט זיך שוין גינומען צוא דיא גיווער אונ דיא אבישג וואר דורך דעם זייער צוא שראקין אונ האט גיהייבין צוא שרייען וואש ווילין דא דיזע ווילדע סאלדאטין א מעכטע ער שוין קומען · דאך גיין הלואי ניט · דען זייא האבן שוין זיך מיט שווערד · קומט ער איצונד חלילה איז ער פאר לארין דען דיא שטרייטער וועלין אים ניט שוינען · אונ ווען אויך וועט טראגן אויף זיין קאפ אלע קרוינען :

ויהי בעודה מדברת אל לבה) אונ עש וואר וויא זיא רעט דא אזו אליין מיט זיך איז אן גיקומען עשהאל אונ האט אן גהייבין צוא שרייען דאש עש זאל ווערין רואיג · אונ דער יענעראל

אהודם הארמייע האט אים אבער ניט גיהערט אונ איז צו גערישען צו אים מיט דעם בלויזין דעגין אין דער האנט אונ האט אים גיוואלט ער שלאגן אויף דער שטעלע · דער עשהאל אבער האט אים מיט ער העכטיל פון זיין שווערד אפ גישטויסין צוריק אונ האט צו אים יזאגט „אוועק דוא מערדער, דאש איז אזו אזאך וואש בעלאנגט ור מיך אונ מיין ברודער · אונ איין דריטער דארף זיך ניט אריין ישען · אין דעם האט אים דער זעהען דיא אבישג אונ האט אן יהייבין צו שרייען צו אים „א דוא טיראן . ווארום האסט דוא מיך לאזט אזו לאנג שמאכטען · אונ אוים שטיין אזו פיל שרעקין אונ יין גאנץ אליין · נור גאט זייא דאנק דאש דוא ביסט שוין דא · ונג איך האב שוין אונטער דיין ארעם שוץ אונ בין שוין בעזיכערט ון דיזע גוואלטיגע מענטשין · קום גישווינט לאמיר פון דאנען ויפין פירע מיך וואו דוא ווילסט „נור דא קיין אויגנבליק צו פאר לייבין · דען דא איז געפאר פון אלע זייטין, אונ אזו ריידענדיג האט זא אים אן גינומען פאר דער האנט אונ האט אים גיוואלט מיט זיך לעפין · זיא האט זיך אבער דאן ערסט ארום גיזעהען (דען עש ואר זייער דונקעל) דאס דאש איז ניט יענער וואש וואר דא ביא איר מיט אפאר שטונדען פריהער · דאש הייסט ניט אהוד נאר עשהאל אונ איז גיווארין גאנץ בלייך אונ צו שראקין „א מיין געליבטער" האט זיא צו אים גיזאגט לאמיר לויפין · דען איין גרויסער זארג אונ איינע שרעקליכע אנגסט צוקט דורך מיינע זייל · פערזאמען מיר אונז אך איין עטוואס דא וועט קומען דער מעכטיגער . דער אהוד דער ן פון דעם פירשטען „א קינד זייא גאנץ אונבעזארגט" האט זיך צו יר דער עשהאל אפ גירופין איך בין אויך ניט דער לעצטער דא ין לאנד · איך בין אויך וואש ער איז · איך בין עשהאל אהודם ברודער · עש וועט דיר דא קיין האר געקרימט ווערין · נון איך אג דיר יעצט אויש וואש איך האב ביז אהער פון דיר פאר בארגין ום צו בעגעמען פון דיר דיינע זארגין · „אוי איז מיר" האט זיא זיך אפ גירופין · וואש הער איך דוא בישט דער פירסט עשאהל דער

ברודער פון אהוד איך פאר שטייא דיך ניט. מיין געליבטע „האט וואגין אונ אנטווארטין ביז דעם עשהאל איז ארויף גיקומען אויף דעם
צו איר אפ גירופין עשהאל„ מיט וואש דוא דארפסט זיך פרייאנגען דאש איר שרעקין זיך פאר דעם אהוד איז וואש אנדערס
שרעקסט דוא דיך גראדע דער פאר · מיר דאכט עס איז פיל גלייכער דיא שנאה פון וועלכע זיא האט גיהערט אונ גירעט · אונ האט
פאר דיר דאש דיין געליבטער איז איין פירסט אלם איין גימיינער אויף דער שטעלע אפרעג גיטאן צו וואר זיא ניט ביא דער
מאן · „א איר זייט עש דיא פיינדליכע ברידער · אונ דאהערגרה פון זיין פאטער · „אוי ווייהע מיר האט זיא אים גיענטפערט„
ציטערין מיר אלע גלידער„ האט זיא אים גיענטפערט · „דאך אבשא נור ניט אויף מיר אין כעס · איך בין מודה דאש איך וואר דאן
מיר האבין אונז שוין פערראינט„ האט ער צו איר גיזאגט „נון זאר ביא · דען עס האט מיך עפעס אזו וויא מיט גוואלט אהין
שוין מיר אויש ווער דוא ביסט · איך בין שוין עס גערין צו וויסע טריבין · דער אלטער דינער האט מיר עס ערלויבט · אונ האב
אום צו בערוהיגען מיין געמאטערטין געוויסען · „איך„ האט זיא איר דורך דעם מיין אייביגין פרידין בערויבט :
גיענטפערט האב עס ערסט היינט געוואלט גיוואר ווערין ווער מיין ובתוך כך) אין דעם איז אן גיקומען אהוד מיט אסקוואדראן
מוטער איז · דען היינט האט מען מיך גיזאלט צו איר בריינגען ווטער אונ האט דער ווייסט דיא אבישג אין דיא ארעמס פון
נור אום ליבע צו דיר האב איך מיך פאר געסין אן איר · דען אינעם ברודער עשהאל „א דוא פאלשער קעריל האט ער צו אים
האב מיך גילאזט פון דיך פאר פירען · איך וואר געווידים פון אינם„ דוא גיפטיגער שלאנג · אזו האלסט דוא טרייע דיין שבועה
גיזוכט אונ אויף אימער פאר פלוכט · „נוא וואש שרעקסט דוא דן דיינעם פריידליכען ברודער · עש וואר דיר נאך ווייניג וואש דוא
אזו : איך בין דאך אפירסט„ האט ער צו איר גיזאגט „איך וועל דיעשם מיר גיטאן ביז אהער · דאש דוא ווילסט נאך מיין היים
געבין איינע ריינערע מוטער · אונ דאש איז דיא פירשטין וועלבסליבטע אויך צו נעמען פון מיר · א איך וועל אראפ שיקין דיין
„א האט זיא זיך אפ גירופין„ ליבער וואלסט דוא מיר גיוועזן ווי · אין דעם פינסטערין הייל · אונ האט אים אזו אויף דער שטעלע
דוא וואלסט גיוועזן אזון איינעם געמיינעם מאגעם · איך וואלט זעלבערה שטאבין · אונ דיא אבישג איז גיפאלין דאן לעבין אים אין
אין דער וויסטעניא מיט דיר גלוקליך גיוועזן · איצונד אבער„ · אנמאכט · נון האט גיהייסין אהוד דאש מען זאל זיא אפ טינטערין
דעם האט זיך אן גיהייבין צו הערין אנרוישער לארעם · אונ איינע אוועק פירין איר צו דער מוטער אין שטוב · אונ זאגין איר דאש
גוואלטיגע שטימע · אונ דיא אבישג האט זיך אן גיהייבין איבער זון אהוד האט עש איר צו געשיקט · אונ ער אליין איז אוועק
נייעם צו שרעקין „שרעק דיך ניט מיין געליבטע„ האט זיך עשהאל צוא הבין דיא שוועסטער וויא ער האט פאר שפראכין · נון
אפ גירופין צו איר עש איז גאר נישט דאש איז נור דער לארעם אמיר אפ טרעטין אויף אנויילע פון דאנען אונ אקוק טאן וואש עס
מיינעם ברודער אהוד · ער איז אימער גיוואונט צו גיין אזו מיט לארעם זיך דארטין ביא דער מוטער אין פאלאץ :
אונ גישרייא · מיט זאלדאטין אונ רייטער · נון אזו שרעק דיך ני האט) דיא מוטער איז זיך גיזעצין אליין אין איר פאלאץ
רייטער · דען מיר זיינען שוין פאר איינט · אונ איינע פריידליכע ג' איהר הערץ וואר גענויגט צווישין פורכט אונ האפענונג וויא
אויף אונזערע קעפ בעשיינט · „נון מיין געליבטער„ האט זיא אין איינע טראכט אין איין אונרוהיגעם וואכער · אונ איר אלטער
גיענטפערט „פאלג מיר · רעטע מיך אונ דיך פון דאנען„ : נער לפידות · שטייט איר אנטקעגין · זיא האט אלאנגע צייט
סוף דבר) קורץ דער פון עש וואר אונטער זייא אזו ווישוויגען אונ וואר פאר טראכט · אונ דער נאך האט זיא איר

5 KILLS HIS BROTHER

מויל אויף גימאכט אונ האט אים גיפרעגט, נאו וואס הערט זאין פון היינט אן אזו פיל נחת געהען · דאס איך וועל פאר
איז ניט דא איבער פון מיינע זין · אויך קיינע נאכריכט פון מעסן אלץ וואס ביז אהער איז גישעהען :
טאכטער" קיינע דער ווײלע מײנע גענעדיגע פירסטין" האט עוד לא כבותה לדבר) זיא האט נאך ניט גיענדעט איהרע
דער דינער גיענטפערט" שלעכט מיין ליבער לפידות, האט ייד · אונ דער עובדיהו איז צו איר גיקומען מיט איין באטריבטעם
צו אים גיזאגט · איך בין אין דעם אליין שולדיג · איך האב יחיבט · איך זאל מיך וואס צום גישווינסטין צוא דיר אום קערין ·
גנעקענט זייער לייבט אין היטין · איך האב גנעראפט איר פריהאט מיר דער גריין גיהייסין ווייל דיא פאר לארענע טאכטער
אפ נעמען פון דארט דאן וואלטין מיר צו דער צרה ניט גיקומען זיך שון גיפונען · האט איר דער עובדיהו גיזאגט · אונ האט
א אזוי איזט קיין דיינער גליק אויף דער וועלט צוא גענוסיער בייא צוא גינומען דיא גרוישע וועקסענע ליכט וואס דוא
העטע איך. איר איצונד בייא מיר גיהאט וועט וואלט שוין גיהאט הויך מיר צוא אים גישיקט · אונ ניט דיידענדיק איין ווארט
מיין גלייכין אין דיזעם גליקליכין טאג · וואס עש האט מיר האט ער איר אן גיצונדין פון דעם הייליגין נר תמיד וואס ברענט
אים בעלונגען צו מאכין איין אייביגין פרידין צווישין די פיינדלאיין זייגעם ניצעלט · אונ האט מיט איר אן גיצונדין זיין גיצעלט
ברידער · א מעכטין חאץ דיזע קומען ווידער · אונ ווארום זאגט ער האט דארט אין איהר גיעהרט גאט שון מעהר אלם
איר איך אין דיזעם גליקליכין טאג אום זייא זיך קימערין · תיינציג יאר אונ האט זיא פאר ברענט אויף אש · אונ שרייענדיק
זיך אפ גירופין צו איר דער קנעכט · איך גלויבע דאש דיזע העלדרייא מאל ווייהע ווייהע איז ער ארגעטער פון דעם בארג ·
וועלין זיך באלד צוא איך מיט אייער טאכטער מעלדין, דאך אונ האט מיר גיוואונקען דאש איך זאל אים ניט נאך גיין · אונ
מרייער דינער, האט זיא צוא אים גיזאגט · אונ צוא בערוהיגים נאך קוקין · אונ אזו העכסט צוא שראקין · בין איך גיקומען
מיין הערץ אונ אום איין צוא שטילין מיין שמערץ האב איך אהער דאש ערטרינען מיינע לאקען (האר גרייזלען), איך פאר
דעם וואש בייא דעם הימיל גישיקט פרעגין · דארט אויף ולקיא דאס ניט, האט זיך אפ גירופין דיא פירסטין · דיזע נבואות
הויכין בארג ראזודע וואונט איין אלטער מאן וואש מען רו איז עפעס זיך וויער איינאנדער · ער זאגט דאש מיינע קינדער
אים "דער נדייז דעם בערגעם, זיין קלארער בליק זעהעט האבין דיא טאכטער גיפונען · נוא צוא וואש האט ער פאר ברענט
דארט זייער טיף אראפ אין דיא מזלות פון מענטשין · פאר זיין צעלט אונ גישריען דרייא מאל וויהע · אין דעם האבין אהודם
איז אפין דיא שפעטערע צייט וויא איין אויף גימאכטער ספר · לייטע גיבראכט דיא אבישג אין איר הויז אויף נאסילקעס איינע
לייענט אין איר דייער דייטליך אונ קלאר · אונ פון וואש האלב גישטארבענע · אונ האבין איר גיזאגט · דיזעם מיידכען
זאגט פערט ניט איין האר · נון איז שון איינינע שטונדען די האט אונ זיין אהער בעפוילען צוא דיר צוא ברייננגען · אונ ער
איך האב צוא אים גישיקט דעם עובדיהו מיינעם אלטין אלטין · דיא מוטער האט זיא אבער ניט גילאזט ווייטער ריידין
פריינד · ער וואר שון אין דיזע שליחות פון מיר צוא דעם גר אונ איז ארויף גיפאלין אויף איר · אונ האט איר אן גיהייבין צוא
עטליבע מאל באנוצט · אונ האב אזו דורך אים פילע אום גלי מינטערין, אונ צוא בעקלאגען · א מיין קינד פון מיינען שמערצען
פון מיין הויז אפ גיווענדעט · נון האפע איך דאש ער וועט נ אונ פון מיינען זארגען : האט זיא אן גיהויבין צוא שרייען · ניט
איצונד אויך וואש גוטעם בריינגען · אונ אן זאגין דאש איך וואוך אזו איין אופן · אונ גנוג מיט אזו אנגשטאלט האב איך גיהאפט

שוין דיך

דיך אין מיינעם הויזע ווידער. צוא זעהען צום ערשטין מאל. אונ
אזו האט עס גידויערט גינוג צייט ביז דיא אבישג האט אויך גימאכט
דיא אויגין אונ האט דער זעהען דיא מוטער. נוא מיין קינד, האט
זיך דיא מוטער אפ גירופין גאט זייא דאנק דאש איך האב דיך
ווידער אין מיין הויז. איצונד וועט עס שוין נור דער טויט שיידין.
אזו ביזט דוא, דאש מיינע מוטער אונ איך דיינע טאכטער. אונ
דוא לפי־תומ מיין טרייער ועכטער ביזט דא אין דינער אים הויזע.
האט זיך דיא אבישג אפ גירופין. א אזו בין איך שוין ביי דעם
מייניגען. א גיב גאט דאש עס זאל עס זיין אויף אייביג אונ אימער.
אונ אונ, האט איר דיא מוטער גיזאגט. אונ איך דיינע מוטער
אין צו גלייך דיא פירסטין. אונ מיינע צווייא זין אהוד אונ עשהאל
ווייען מיינע ביידע זין. ביידע פירסטען. אונ ביידע ווייגען דיינע
ברידער. א ווייטע מיר איך העררע גיוואר אועלכעס וואש איך
וואלט בעסטער דער פון נאר נים וויסין. האט דיא אבישג אויש
גישריען. אין דעם האט מען אריין גיבראכט דעם טויטין קערפער
פון דעם עשהאל אויף איינע נאסילקע פאר דעקט מיט א שווארצעם
טוך. אונ וואש זאל עס באדייטין, האט דיא מוטער גיפרעגט האלב
צוא שראקין. ווער זאל עס זיין. איך גלויבע איין טויטער. נון
האט זיא עס באלד אויף גידעקט אונ האט דער קאנט דאש דאס
איז איהר זון עשהאל. א גרויסער גאט, האט זיא אויש גישריען.
דאש איז דאך מיין זון. מיין עשהאל. א מיין טייערעס קינד.
מיט דיינעם אייגענעם לעבין. האסט דוא בעפרייט דיין שוועסטער
פון דיא רויבערס הענד. א פלוך איבער יענע הענד וואש האבין
אין דיר דיזען וואונדען גימאכט. איין פלוך אויף יענע מוטער
וואש האט אזו א מערדער גיבארין. איין פלוך אויף יענעם גאנצין
גישלעכט. א ליגין זיינען דיא טרוימע (חלומות) פאלש זיינען דיא
דייטער. דען וויא איך זעה האט זיך ניט אויש גילאזין חויא איינער
פון דיא ביידע חלומות נים וואש מירי נים וואש אים. האט זיך
גיטרויימט. נים הרג דיך מיינע טאכטער זיינען דיינע ברידער
אומגעקומען

אום גיקומען. אונ ניט ביידע האבין זיך צוא דיר מכניע גיוועזין
פאר מורא. אזוי דיא שפעטערע צייט פאר דיא מענשליכע
בליקין. פרעגט דיא בחורים וואש עס טוט זיך היינטער דייער רוקין.
אונ איין העל יעהענדע מאן. איזט נאר נים פאראן. אין דעם
איזט אן גיקומען אהוד אונ האט דא דער וואוסט דיא גאנצע בצענע
עס איזט גיווארין אין שטובי אבדיהער צערוהיגער. יעדער האט
זיך גישטעלט אן אזייט. אונ אבישג האט גישאן אבישריא. ווייהע
איזט מיר. ער איזט עש. אונ דיא מוטער איזט צו גיגאנגען צוא
אים מיט פאר ווייגטע אויגין אונ האט צו אים גיזאגט, א זעה מיין
קינד יעהע אונ באטראכטע דעם מארד וואש איינע נאטס פאר
פלוכטע האנד האט דא געטאן. אונ האט אים אהוי צוא נעפיהרט
צו דעם טויטין. אהוד האט עש דער זעהען אונ האט זיך אהאפ
גישאן צו ריק, דוא שווערסט מיין קינד. האט זיא צו אים גיזאגט.
דיך שקרוחעס. אונ חאש זאל שוין איינע מוטער טאן. דאך
אבער טרייסטע דיך ליבע מוטער. האט ער צו איהר גיזאגט, מיר
ביידע האבין גיוואלט דעם חאהען פריידין. גאט האט אבער
אנדערש גיעלאבין. גאט זייא דאנק דאש דוא לעבסט מיר נאך.
האט זיך דיא מוטער אפ גירופין. נוא דוא מיין איינציגער פאר
זיסע מיין לעבין. מיט געטאפעלטע פריידין. אונ דאש זאל יעש
דיר זיין מיינע ליבע מוטער, האט ער איהר גיענטפערט. אונ האט
געקושט איהרע הענד. נון דער ווייליע דאנק איך דיר מיין קינד.
האט זיא צוא אים גיזאגט. דאש דוא האסט מיר מיינע טאכטער
פון דעם רויבערס האנד גערעטעט אונ אהער צו מיר געוועזענעם
וועמען מיינסט דוא גערעטעט. האט ער איהר גיפרעגט. אם דיזע
דיא אבישג דיינע שוועסטער. האט זיא אים גיענטפערט. וואש
רעדסט דוא. האט ער זיך צוא איהר אפ גירופין. זיא איזט מיינע
שוועסטער. יוא מיין קינד האט זיא אים גיענטפערט. דוא האסט
זיא אליין צו מיר געווענעם (געשיקט). אונ אזו איזט זיא עשהאלס
שוועסטער אויך. האט ער איהר ווייטער גיפרעגט. עש פאר שטייט

זיך · האט זיא אים גיענטפערט · א הערן זא אזוי האט ער זיך
אפ גירופן · דאס זאל זיין פאר פלוכט דער טאג אין װעלכן דוא
האשט זיך גיבארין · פאר פלוכט דער בויך װעלכער עס האט
דיך גיטראגן · פאר פלוכט דיינע פאר זיכטיקייט · אונ דיינע
גרוישע אונ צוא פילע געהיים האלטעריא · נון פאר פלוכע איך
שוין דיך ניט מער · איך זאג דיר גאנץ אפען אונ דייטליך ארויס ·
איך בין דער מערדער פון דיין זון מיין ברודער · װייל איך האב
איר אין זיין ארעם דער װישט · איר דיא אבישג װאס איך האב
זיך אין איר פאר ליבט · נון האב איך גיטאן אזו איין זינד װאס
קיין תשובה קען דער ביא העלפן · עס מעג שוין צוא גענומן
זיין װייל דער שטויעל פון עלפין ביז צוהעלפין · נון שיינע שװעסטער
שטאנטער האט זיא זיך אפ גירופן צוא דיא אבישג · קום
לאמיר פון דאנען ניין · אונ לאמיר אים לאזין דא אליין · דא
אין פאלאץ הויזען נאר דיא בייזע גייסטער · דער שװארץ יאר
אליין אין דא דער גאנצער מייסטער · איינע זינדע האט זיך
אהער גיבראכט °) · אונ איינע זינדע טרייבט זיך פון דאנען ארויס ·
מיט װידער װילין האב איך דאש הויז באװאונט · אונ מיט גרוים
קיטער ציהע איך פון דאנען אפ · אונ איך האב דער ביא אלין
קיינע שולד · גיטעכט זיינען דיא מחוטען אונ װאהר זיינען דיא
דייטער · אונ אין זיך אזו אורעק · אונ אבישג האט גיװאלט איר
נאך ניין · אהוד האט איר אבער ניט גילאזין · בלייב דא שװעסטער,
האט ער צוא איר גיזאגט · שיידע דיך ניט פון מיר · עס מעג מיר
דיא מוטער פלוכין אונ אזו דיא גאנצע װעלט · דוא אבער טוהע
עס ניט · דען דאס װעל איך ניט ערטראגין · װיינע אום דיינעם
ברודער איך װעל אויך מיט דיר מיט װיינען · אונ נאך מעהר
איך װעל נאך זיך פאר אים אויך טוקס זיין דען · איך װעל

זיך

°) דען זיא אליין װאר אויך דורך דעם פירסט ערשט גיװאורין
צוריק גיטריבן פון איר ערשטן מאן · אונ האט מיט איר גרתגה
גיהאט מיט גיװאלד :

זיך זיינעם מערדער װעלכעם מענשן ... װאלסט דוא · אום
אים נור אלס װוא נאך מערדער קאפ ... װיא אלס נאך
אנעליבטען · אונ ... אויך ... אונ װייל אויף
דער װעלט איצט פאר זיך קיין ריכטער דא װעלכער עס זאל זיך
שטראפען אונ ריבען · ... װעל איך ... זיין · דען
איך װיים װאס נור ... בלוט קען איך ... דעם בלוטיגען
ברודער מארד · אונ ... נעמס ... װערין איינגעשטילט
דער איינציגער פלוך װאס באשטעט אויף דיזעם הויז · אונ װען
איך קומען מיך אויש ... דעם הימעל · ... מיר קוין ניט
אן דער גאנצער װעלט געטעמעל :

... (ודברים) דא האט ... אונ ... דער
מוטער אן ... איינציגער און אהוד ... זיך
װעלכעס ערשראקען · נון ... דער ... צו מאכט ·
אונ אין ארין גיקומען ... אין פאלאץ אב האט
צוא דעם אהוד גיזאגט · צוזאמען האב איך ... שוין מעה ניט
גידארפט אן װעהען · דאך אבער איינע ביזע גאבריכט האט זיך
גיבראכט אהער צוריק · איך האב ... דאש דוא װילסט דיין
לעבין זיך נעמען · אונ דאש קען איינע מוטער װיא איך ניט אויש
האלטען · א טיראן דוא װילסט מיך נאך מיין צװייטן זון בארויבן
אונ דאש לידער ... איך גלויבן · דען דוא ... איז שלעכט ·
װיא גאס איז גיװעבט · נוא מיין קינד האב מיט לידען מיט דיינער
עלענדע מוטער · איך פאר ציהע דיר (מוחל) דעם מארד פון דיין
ברודער · איך האב חרטה אויף דעם פלוך װאס איך האב דיר
גיגעבין · איך האב דיר נור אויס בעס ... · גאט אליין אין
הימיל װייסט עס דיר צוא ליב מיר אויך ניט ... · נור בלייב
לעבין מיין זון · איך װיל בעסער דעם מערדער פון מיין עשהאל
זעהען · אלס זאל אין צװייטער מארד פון דיין ... זעהען ·
ניין מיינע ליבע מוטער · האט איר אהוד גענטפערט · אום מעגליך
דאש איך זאל נאך לעבין · דוא קענסט עס מיר פאר צייהען

זיי

זיין בלוט אבער וועט אייביג און אימער אין מיינע אויערן שרייען ׃
ניין מיין קינד, האט זיא זיך צווא אים אפ גירופין ׃ דיין ברודער
וואר ווייך און זייער גוט ׃ ער וועט פון דיר ניט מאנען זיין בלוט ׃
ניין ליבע מוטער, האט ער איר גיענטפערט ׃ איך וויל באם איין
מצבה זאל שטיין אויף אונז ביידין ׃ און דיינע שיינע אויגין זאל
אונז אויף איין מאל ביידין באוויינען ׃ און אנדערע גיליבטע
שוועסטער זאל מיך מיט דעם עשהאל אויף איין מאל באגרייגען
(בעטרויערין) ׃ א מיין קינד, האט צווא אים דיא מוטער גיזאגט ׃
עס איז נאך דא ביא אונז פיל היילגע ערטער ׃ וואו דוא קענסט
זיין זינד אפ וויסין מיט פרומע ווערטער ׃ עס איז דא א שול אין
אקווילע ׃ און אזו אויך דארט אין הרהילע ׃ פילע זינדער זיינען
גיקומען פון דארט ׃ וויא אנאלה ריין ׃ און וואורום זאלין זייא בלייבין
אום באנוצט נור פון דיר אליין ׃ נון מיין ליבע מוטער ׃ האט
ער איר גיענטפערט ׃ עס מעג זיך לעבין ווער עס לעבין קען
נאך אזו אזיינדע אבער ניט־איך ׃ דען איך וויל ניט ליידין דאס
ער ווער ברודער זאל דא אונמין בלייבין אויף אימר דער גירעכטער ׃
און איך נור דער פאר שווינמער און צווא גלייך דער שלעכטער ׃
א זם איז זייער שלעכט ׃ צווא לעבין מיט איין אום רעכט , א
היינע מיר ארעמע מוטער, האט זיא זיך אפ גירופין ׃ צו וואש
האב איך אייך נאר אהער אפ געאכט ׃ בעסער וואלט גיבליבין
ווא עס האט זיך שוין פריהער גימאכט ,א מיינע מוטער, האט
ער זיך אפ גירופין ׃ באהויערע ניט דיין מאן ׃ דען עס איז שוין
אזו באשטימט פון אייביג אן ,דאך ניין מיין קינד, האט זיא זיך
צווא אים אפ גירופין ׃ ניין ׃ לעבע דאך ׃ לאז ניט דיינע מוטער
אן פריידין ׃ לאז איר ניט צום שפאט פון לייטין ׃ דען ווער עס
איז נור רייך אדער קלוג ׃ דער האט שוין שונאים זייער גינוג
ווערען דיא שונאים וועלין זיך פרייען אויף דיין אום גליק, האט
ער איר גיענטפערט ׃ דאן קום אויף אונזער קבר און קלאג זייא
אונז אן ׃ דאן וועט זיא אונזער גייסט רודף זיין וויא ער נור קאן ׃

דען נאך דעם טויט וועלין מיר זיין און מעכטיגי ׃ וויא מיר ווארי
אם אונזער לעבין שיין און פרעכטיג ׃ דאך אבער מיין קינד, לעבע,
האט זיא זיך ביי אים גיבעטין ׃ לעב נור צו ליב דיינער מוטער ׃
עס טוט מיר לייד אייך ביידין צווא פאר לירין ׃ ניין לעב וואול
מיינע ליבע מוטער ׃ האט ער איר גיענטפערט ׃
(ויהי כראותה) און עס וואר אלס דיא מוטער האט גיזעהען
דאש איהרע ווערטער ווירקט ניט אויף איהם האט זיא אן גישטעלט
דיא טאכטער אבישג ׃ דאש זיא זאל אים בעטין אום זיין לעבין
, א מוטער מוטער, האט ער זיך צווא איהר אפ גירופין ׃ וואש ווילסט
דוא פון מיינעם הערצין האבין ׃ וואש פאר דרייסטע מיך מיט
איינעם נייעם נסיון ׃ וואש ווילסט דו מיר דאש לעבין פון וועלכין
איך דארף שיידין דורך איר ׃ דורך דיא אום שולדיגע אבישג מיר
נאך טייער מאכין ׃ וואש ווילסט דוא מיר דורך איר דיא לוסט
צווא דיזער וועלט איבער נייעם אין מיינעם הערצין אויף פאכין , א
מיינע טייערע אבישג, האט צווא איר דיא מוטער גיזאגט , א בעט
אים דאש ער זאל דיא לעצטע שטיצע פון דיינער מוטער ניט
רויבין, א ברודער, האט זיא צווא אים גיזאגט ׃ דוא לעבע אום
דיינע מוטער צווא שטיצין און צווא היטין ׃ און מיך לאז שטארבין ׃
גאט וויל פון דיזעם הויזע איין כפרת עון ׃ נוא זאל עס אויש גיין
צווא מיינעם קאפ ׃ איך וואר דאך בלויז נידערבינט גיווען ביי
אייך שוין פאר איינע לאנג גישטארבענע ׃ פאר איינע וואש וואר
שוין אין איר קינדהייט אבאגראבענע ׃ נון שטערבע מיך און רעטע
דיך ׃ ניין, האט ער זיך אפ גירופין ׃ ניין, האט ער אוים גישריען ׃
דעם גידאנקען וויל איך ניט פאר טראגין דאש דוא מיט דעם
עשהאל זאלין דארט זיין בעזאמען ׃ און מיך דא אומזין זאל יעדער
פאר דאמען (פאר משפטן) ׃ דאך ברודער לעבע און איך אויך
מיט דיר ׃ טרייסטע דיינע מוטער ׃ און ערבארעם דיך איבער
דיינע שוועסטער ׃ האט זיא צווא אים ווידער גיזאגט ׃ און איז אים
ארויף גיפאלין אויף דעם האלדז ,ניין ׃ און ווידער ניין, האט ער

אונז גישריען · איך האלט דיך יעצט אין מיינע ארעמס · דיך
מיינע שוועסטער · דיך דוא טייערסטע פון דער וועלט · דען
שענערס אונ בעססערס אלס דוא קען שוין מער נים גישאפין ווערדן ·
דוא קענסט מיט דיין זיין מאכן דעם גיהנם פאר אנן עדן · דאך
אבער פאר מיך קענסט דוא שוין אויך נים דיא וועלט ערטרעגליך
מאכין · איך בין צוא פרידין וואס דוא האסט גיוואונט מאכט מיך
אונ בעססערס אונ גרעסערס האב איך שוין מער נים צוא ער קענין :

אונ אזוי רעדענדיק האט ער זיך ארין גישמאכין דעם שפין
אין הערצין אונ איז גיבליבין ליגן טויט · לעבין דיא פים פון דער
אבישג · אונ דיא האט זיך ארין גיווארפין אין דיא ארעמס פון
איהר מוטער · אונ איין ברוים גיזאמער אונ גיוויין האט זיך אויס
גיבריישעט איבער דיא גאנצע שטאט · נון איז שוין גיבליבין
פון דיזער פאמיליע ווער עס זאל שוין איבר דיזעם אונראעליטעשען
שטאם הערשען · עס האט זיך דורך דעם אן גיהייבין גרויס מלחמות
צווישען דיא ישראלין · עס איז גיווארין צרות · אונ דורך דעם
גרויסע ברוט פאר גיטשריא · ביז ער האט זיינע אונטער יאכט דער-
קיניג פון מאראקא · אונ תארין אזוי אונטער זיין יאך · אזוי מיר
האבין דא שוין פריהער דער ציילט איך מיט פיל יארין צוריק ביז
עס האט זיך גאר נאך אויה גיהייבין פה דער וועלבינע משפחה
איך גרויסער פירסט שמיך · אונ האט דיא וויעדער באפריינט ::